

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Emlékezés napja

Mulandóság ellen ágaskodó hitünk vérel bennünket a szomorú novemberelejen halottainkhoz. Emberi ösztön s bánatos oézis a temetők keresztény kultusza. A vigassággal együtt, amit a kegyelet melegeobbant a hantokon, él a lélek halhatatlanságába vetett görcsös reménykedés. Talán szó is helytelen, amellyel november másodikát a halottaknak a naptár eljegyezte. Halottak emlékéből, de az örökélet fényességének reményében gyúlnak ki holnap este pró mécseseink. És élet az, ami valamennyiünket odafűz halottainkhoz és az élet folytonossága az, amibe halottaink emlékét esztendőben egyszer menteni tradícióknak.

Halottak napja: — az élet hódolata nem a Halál, csak a halottak előtt. Emlékezés esélye nem a meghidegült porhüvelyre, hanem arra, akik életükben voltak az elszenderültek. Egy nemzet életében hogyan lenne hát gondolkodásra megállító dátum s az élet új küzdelmeinek vértője a novemberi nap!

Letűnt eleink példája különösen akkor szokott élénkívilágítani a ciprusos sötétben, ha sorsunkra az alkony ráhanyatlik

Az erdélyi magyarságnak ma egyik legsúlyosabb terhe a kulturális idegbénítás. Nem fegyver nyom el bennünket, csak rendeletek. Halottaink nem fegyverrel nyugalmabefektetett fizikai halottak, hanem kulturánk kidőlt oszlopai. A magyar nyelv, a magyar iskola, színészet és politika hull szemünk láttára a semmisülésbe. Ezek a mi mai halottaink és nekünk, a magyar mult túlélt íttmaradottjainak végzetes rendeltetésünk, hogy postumus kötelességérzettel azoknak emlékét ápoljuk, akik kulturánkat megteremtették s elősegítették.

Nagyváradnak is megvannak a maga kulturhősei. Bár nem nyugszanak mindnyájan az anyai földben, de miért ne emlékezhünk a váradi magyarság egy Pázmány Péterre. Ki a hitviták harcos századában nyelvünket csodatökéletessé tisztította, vagy egy Szigligetiéről, Szilágyi Dezsőről épp oly közvetlenül, mint Rádl Ödönről, Iványi Ödönről, Rónai Gyuláról, kiknek porlócsontjai fölött most is a váradi őszkergeti a temetők sárga faleveleit?

Abban a halotti ünnepben, amit Nagyvárad magyarsága számára úgy képzelünk valóban méltónak, hogy egyben az ő intencióknak megfelelően életet adó legyen jövőnkre is; ebben a halotti ünnepben épp oly szerepe van annak, hogy kezünkbe vegyük Pázmány írását, színpadra elevenítsük Szigligeti művét, mint annak, hogy az Iványi Ödön, Rádl Ödön, Rónai Gyula sírja jeltelenül ne maradjon. Emlékünnepélyekkel s a földi tisztesség közvetlenebb megadásával: a nagy sírokhoz való elzárándoklással

egyformán kell, hogy folytonosságban maradjunk a magyar kultúra néhai munkásai val.

Teremtjük meg a kultúra nagyjainak kultuszát halottak napján hosszú időkre szóló érvénnyel a magunk biztonságára!

Damaszkuszban a holttesteket a lakosság kérelmére tették ki közszemlére

Párisból jelentik: A minisztertanács tegnap este elhatározta hogy Sarraill tábornokot azonnal visszahívja Szíriából; azonkívül felszólítják arra, hogy azonnal tegyen jelentést a damaszkuszi eseményekről. Utódja kinevezéséig Gamelin tábornok fogja helyettesíteni, míg utódjául elsősorban Franklin-Bouillon képviselőt emlegetik.

Párisból jelentik: A külügyminisztérium hivatalosan cáfolja azokat a híreket, mintha Damaszkuszban a meggyilkolt áldozatok holttestét végigvitték volna a város utcáin. A hullákat csupán a lakosság kérelmére tették ki az utcákon közszemlére és ezután visszaadták hozzátartozóiknak.

Azt is cáfolják, hogy a francia kor-

mányhoz tiltakozó táviratokat küldtek Anglia, valamint az Egyesült-Államok kormányai, mert nem értesítették a külföldi lakosokat a város bombázásáról. Ebből csupán annyi felel meg a valóságnak, hogy néhány amerikai állampolgár kárterítési igényt jelentett be, amiért ingóságai a bombázás következtében tönkrementek.

A kormányválság elintézése után a szíriai események állanak az érdeklődés előterében. A párisi politikai körökben óriási izgalommal tárgyalják az ügyet és olyan hírek terjedtek el, hogy tegnap este távirat érkezett Párisba, mely szerint Damaszkuszba a lakosság már kezd visszatérni.

A kormány előkészületei a választásokra

Bukarestből jelentik: A kormány tagjai a királyné születésnapja alkalmából valamennyien Szíriába utaztak, hogy tisztelegjenek. Az uton a miniszteri kocsiban Bratianu miniszterelnök minisztertanácsot rögtönzött, amelyen Constantinescu Sandor, Vintila Bratianu, Marzescu és Duca vettek részt. Ezen a tanácskozáson megbeszélést a választói törvény végleges formáját. A megbeszélések két óra hosszat tartottak és amint kiszivárgott, a kormány tagjai magukévé tették Constantinescu földművelésügyi miniszter javaslatát.

A miniszterelnök arra kérte a minisztereket, hogy egyideig még ne közöljék a tárgyalások eredményét a nyilvánossággal, de a Cuvantul munkatársának sikerült értesülést szerezni a határozatról.

Elhatározták, hogy a szavazás a jövőben titkos lesz.

Csak azokat a jelölő-listákat fogadják el, amelyek teljesek, vagyis minden helyre van jelölt kandidálva. A kerület-beosztásra vonatkozólag úgy határoztak, hogy egy kerület sem lehet nagyobb, mint egy megye területe.

A kisebbségben maradt jelölő-listákra a következő elvet fogadták el:

A kisebbségben maradt jelölteknek listája csak abban az esetben deklarálható megválasztottnak,

ha egy lista sem kapott abszolút többséget. Abban az esetben, ha egy listára leadott szavazatok abszolút többséget érnek el, akkor ennek a listának a jelöltjeit kell megválasztottnak deklarálni.

Ha egy lista sem kap abszolút többséget, akkor annak a listának a jelöltjeit deklarálják megválasztottnak, amely lista megkapta a szavazatok egynegyedét.

A szavazólapok jelzéseiire vonatkozólag úgy döntött a kormány, hogy a jövőben a szavazatok jelzései csak vonalak és pontok lehetnek, vagy ezek kombinációi.

Az igazságügyi miniszter által kinevezett bírói bizottság fogja megállapítani, milyen jelek használhatók és a pártok ezek közül tetszés szerint választhatnak.

A Cuvantul értesülése szerint a kormány két részre osztja a közéleti választásokat. A cél ugyanis az, hogy a városok, ahol kevés kilátás van a győzelemre, ne befolyásolhassák a vidéket. Ezért először a falvakban ejtik meg a választásokat és csak azután a megvárosokban és a törvényhatósági joggal felruházott városokban és a megyeszékhelyeken. A Cuvantul azt hiszi, hogy már a falvakban lefolytatott választások is befolyással lehetnek a liberális kormány életére.

Külföld

Gömbösek szembekerültek a katolikussággal

Budapestről jelentik: A magyar parlament egy frakciója vacsora rendezett, amelyen Gömbös Gyula és Eckhardt Tibor dühös támadást intéztek a Katolikus Népszövetség, a letényei róm. kath. pápás és Bartos János ellen, aki a régi katolikus néppárt egyik reprezentáns alakja.

Bartos képviselő Gömbösök kirohanására így válaszolt egy nyilatkozatban.

— Gömbös és szűkkörű társasága féktelenül támad engem és a Katolikus Népszövetséget, mert Gömbös Gyula eddig nem csinált tüköt abból, hogy elkecseregette ellenfele a keresztény politika régi hagyományainak, mely nem alkalmazkodik az ő konjunktúra-jelszavaihoz. Azonkívül, hogy a méltatlanul meghurcolt katolikus pápás és a keresztény közvélemény megvetése sújtja a tipzarcinsolatot sem tisztelő „keresztény” fajvédőket, én büntetőbíróság elé is állítom őket.

Ott vádoljanak engem a választók megvesztegetésével, izgatással és egyéb visszaélésekkel.

Politikai körök szerint a keresztény gazdasági párt, amelyben a konzervatív keresztény politika tömörül, elérkezettnek látja az időt, hogy leszámoljon Gömbösökkel. A parlament elé tárják a fajvédők vidéki hallatlan izgatásait, a kik például Murakeresztúron a zsidók magtalanítását követelték. Szepetneken egy népgyűlésen Ulain ezt hirdette:

— Jön egy véres éjszaka, amikor úgy a zsidókkal, mint a zsidókat támogató Bethlen-kormányral el fogunk banni.

Nyilatkozott még Huszár Károly is, aki a legélesebben elítélte az olcsmotos politikát, amellyel Gömbösök minden ellenfelüket megakárják félemlíteni.

A magyar nemzetgyűlés leleplezte a Tisza-emléktáblát

Budapestről jelentik: Ma volt a hetedik évfordulója Tisza István tragikus halálának. Ezt az évfordulót a magyar nemzetgyűlés kegyelmes ünnepé avatta. Szombaton délelőtt 10 órakor gyűlést tartottak, amelyet Tisza István és Náray Lajos, valamint a parlament elesett hősei emlékének szenteltek. A parlamenti ünnepség után a díszlepcső emeleti vestibüljében leleplezték a Tisza és Náray emléktáblákat. Tisza-Náray emléktábla szövege így szól:

„1918—1919 a hősi küzdelem összeomlását követő forradalmi idők vértanúi és ezek élén

borosjenői és szegedi gróf Tisza István és földéki Náray Lajos képviselőházi elnökök emlékének Magyarország nemzetgyűlése.”

A másik oldalon az országgyűlés hősi halált halt tagjainak emléktábláját leleplezték le kegyelmes ünnepséggel. Délután a Tisza István-kör tartott emlékünnepeket, amelyen Berzevics Albert tartott beszédet Tiszáról és egy küldöttség tett le koszorút a geszti sirboltra is.

Érdekes, hogy a parlamenti Tisza és Náray emlékünnepeken a szociáldemokrata-párt parlamenti csoportja nem vett részt.

Ki vegye át a város fáját

A tanács dr. Bucico polgármester távollétében dr. Vostinár János elnöklése alatt a tegnapi ülésen ismét a faügyet tárgyalta. A szállítást eszközöző Grünstein-cég terjedelmes beadványt intézett a városhoz. Ezt főbb vonásaiban az alábbiakban ismertettük:

Alólírott fatermelő cég, — úgyis mint a város szerződéses szállítója — tisztelettel bejelentem, hogy telepemen a városi fa átadása, illetve átvétele körül a legnagyobb zavarok mutatkoznak és eleve elhárítandó magamról minden néven nevezhető felelősséget, bejelentem a Tekintetes Tanácsnak, hogy miután az átvétele városi tanácsos ur nem respektálja a tanács határozatot, közöttünk és közte erős konfliktus tört ki, amely konfliktus annyira kiéleződött, hogy nem rendezése esetén teljesen kizárt dolog, hogy a városi tűzifa rendben leszállítassék, illetve lebonyolítottassék. Cégünk, — amely évtizedek óta szállít a városnak és ezideig soha egyetlen szó kifogás ellene nem esett — Tatu tanácsos ur által a leglehetségtelenebb helyzet elé lett állítva. Fenygetések, végzaturák napirenden vannak.

A városi Tanács legutóbb úgy határozott, hogy a tűzifa a telepemen lesz átvéve és az átvétel után cégünknek az átvételi elismervényt a gazdasági hivatal ki fogja adni. Ezzel szemben megtörtént az, hogy dr. Tatu tanácsos ur napokon keresztül nem adta ki az utalványokat az átvételért fáról és csak akkor sikerült az utalványokat részben kézhez kapunk, amikor már — érdekeim megvédése miatt úgy kellett nyilatkoznunk, hogy a tűzifa elszállítását a telepről mindaddig nem engedjük meg, amíg az átvételi elismervényeket ki nem adják. Erre végre nagynehezen az átvételi elismervényeket részben kiadták.

Kimondták a tanácsülésen azt is, hogy a tanács által kijelölt bizottság, illetve azok az urak fogják a tűzifa átvételéhez telepünkön végezni, akik az állami erdőben is végeztek az átvétel annak idején. Ezzel szemben a bizottságban Tatu dr. uron kívül Tóth városi mérnök ur foglal helyet, aki természetesen nem ismeri szintén az állami erdőben termelt tűzifát.

Sem egyik ur, sem másik ur nem szakértő és így nem rendelkeznek szakismerettel sem a méretek, sem a minőség, sem a kirakás szempontjaiból. Ennek dacára az átvételt kimondottan és a lehető legrosszabb indulattal végzik. Első sorban azt kell kérnünk a Tekintetes Tanácsból, hogy a bizottság az eredeti összeállításban jelenjen meg az átvételnél és főleg kérnünk kell a Tekintetes Tanácsot arra, hogy a mennyiben súlyt helyez, hogy az átvétel rendben menjen és hogy az iskolák, közintézmények stb. el legyenek látva idejében a szükséges tüzelőanyaggal, úgy szíveskedjenek Tatu Miklós dr. tanácsos urat a bizottság éléről felmenteni és az átvétele bizottságba helyettesítve bármelyik más városi urat delegálni.

Indokoljuk ezt a kérésünket azzal, hogy dr. Tatu tanácsos ur cégünkkel szemben kifejezetten rosszindulatot mutat. Rosszindulatú volt, bár előttünk teljesen érthetetlen okokból már a legutóbbi tanácsülés is, azonban azóta, hogy cégünk bebizonyította azt, hogy minden róla állított és folyton hangoztatott panamavád csak rágalom, azóta különösen rosszindulatulag viselkedik a tanácsos ur.

A beadvány ezután részletesen felpanaszolja, hogy Tatu tanácsos mindent meg akar és visszaélést keres és az évtizedek óta becsület-

tel dolgozó céget meg akarja hurcolni. A leszallított fáról nem akar átvételi elismervényt adni. A beadvány így végződik:

Mindezek után tiszteletteljesen kérem a Tekintetes Tanácsot, vajon lehetségesnek tartják-e azt, hogy az átvételt továbbra is dr. Tatu tanácsos ur eszközölje? Olyan egyén, aki minden ok és alap nélkül a lehető legrosszabb indulattal kezeli cégünket, mindig fog keresni okot arra, hogy bennünket lehetetlen veázálásaival a türelem legutolsó pontján is keresztül vigyen, nem végezheti az átvételt, mert ebből csak a Tekintetes Tanácsnak, illetve Nagyvárad városának lesz kára. Kára lesz pedig ottan, hogy a tűzifa nem fog idejében a sok hercehurca miatt rendelkezési helyre jutni. Itt állunk a tél elején és alig vannak még az intézmények és iskolák a szükséges tüzelőanyaggal ellátva. Tudjuk, milyen erkölcsi és anyagi felelősség hárulna ebből mi reánk és ezt megelőzve hozzuk a fentieket a t. Tanács tudomására azaz az ismételt kérdésünkre, hogy az átvétel megejtésére Tatu dr. ur helyett sürgősen más kirendelni méltóztatassanak. Egyrészt a város érdekében kérjük ezt elsősorban, másrészt pedig az eddigi szállításaink alapján cégünk is megérdemli, sőt joggal megkívánhatja azt a tekintetes Tanácsból, hogy ilyen rosszindulat és minden alapot nélkülöző támadásoknak ne legyen kitéve.

Az esetben, ha a Tekintetes Tanácsnak nem állana módjában beadványomat kedvezően elintézni és ezzel a rendes lebonyolítást biztosítani, valamint cégünket megkímélni a további vekzaturáktól, úgy jelen beadványunkkal egyidejűleg felkérjük, sőt felhatalmazuk a Tekintetes Tanácsot arra, hogy minket a továbbiak alól felszabadítva a még hátralékos mennyiségű tűzifát a mai napiáron terühünkre bessenreze.

Hogy ez milyen anyagi áldozatot jelent cégünk részére, azt nem szükséges részleteznünk, de még ezt is hajlandók vagyunk meghozni, ha ezzel az ügy lezáródik, mert cégünk semmiesetre sem hajlandó ezt a hajszát tovább tűrni.

A beadvány felolvasása után Mangra Demeter főügyész úgy látja, hogy személyes kérdéssel van szó és alkalmasabbnak tartja, hogy ez az ügy tanácsos kívül nyerjen elintézt.

Dr. Tatu Miklós: Eppen, mert személyes kérdéssel van szó, a leghatározottabban tiltakozik a beadvány hangja ellen, amely rágalmazást tartalmaz. Ő szíven viseli a város érdekeit és csak azokat tartja szem előtt. Elégített kár a rágalmazás miatt. Tiltakozik az ellen, hogy felmentsek a faátvételtől, mert a törvény szerint

azon jelen kell lenni a gazdasági tanácsosnak. Semmi egyebet nem csinál, minthogy pedánsan ragaszkodik a szerződéshez. Az, hogy nem adta ki az átvételi nyugtát, torlódás miatt tényleg megtörtént. Most már azonban a nyugtát kiadása rendben megy.

A tanács a memorandum további tárgyalását felfüggesztette és a kérdést dr. Mangra főügyész javaslatára tanácsos kívül igyekeznek a közbéke megóvása mellett elintézni.

A magunk részéről is azt óhajtjuk, hogy a városi fa szállítási ügye jusson nyugvópontba. Meg vagyunk győződve, hogy Tatu tanácsos ki zárólag a város érdekeit tartja szem előtt, amikor a fa átvételét lelkiismeretesen ellenőrzi, de viszont a Grünstein-cég jóhiszeműsége is annyira kétségtelen, hogy nézetünk szerint minden tényezőnek arra kell törekednie, hogy a fa átvétele nemcsak korrektül, de akadálytalanul is történjen. A tél nyakunkon van, az iskolák a fa hiánya miatt nem lehetnek zárva és így sima vágányra kell a faexpediálást terelni, mert felő hogy a közigazgatási vita erősen a közérdek rovására megy. Bizunk benne, hogy a főügyész által hangoztatott békés megoldás közmegegyezésre be fog következni.

CIPÉSZEK figyelmébe!

Légpárnás talpragasztó, sarokragasztó, kaptafatartó speciális gépeket a legmodernebb kivitelben szállít

Stern Béla műszerész Oradea Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 18. sz.

Igazoljuk, hogy cipőgyárunk részére a fenn jelzett gépeket állandóan STERN BÉLA úr szállítja.

„Carmen“ cipőgyár r. t.

Keztyű tisztítást és javítást, valamint minden bőráruk tisztítását szakszerűen teljesíti KEPESE ELEK orvosi kötszerész Sas-passage

BALLY-cipők REICHARD-nál
Popper-cipők REICHARD-nál
Sár- és hócipők REICHARD-nál

Apolló mozgószínház

3, 5, 7 és 9 órakor.

Ma, vasárnap

Luciano ALBERTINI legnagyobb filmje
Sámson a vaskezü I. része

16 hosszú felvonásban.

Nyaktörő mutatványok. — Izgalmas cselekmény.

Figyelem!

Hétlőtől óriási tömeg szövet elárúsítás. Ritka alkalmi árakban férfi- női kabát és ruha szövetek

Kardos és társainál

Stépper cukrászdával szemben. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 8 szám alatt.

A kamara mai ülése

A kamara mai ülésén Toni képviselő a kereskedelmi kamaránál történt kinevezéseket bírálja.

Orleanu elnök parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot nyújt be, amely szerint a tartalékos tisztek családjai 75%-os vasuti kedvezményt kapnak.

Inculescu tiltakozik a választói névjegyzékek szabálytalan összeállítása ellen.

Madgeanu felolvassa az igazságügyminiszternek egy erre vonatkozó hatalmas rendeletét, amelyek az ő tegnapi állításait igazolják.

Jorga kéri, terjesszék a parlament elé a külföldön tanuló diákok segélyezéséről szóló névsort.

Ezzel az ülés véget ért. Hétfőn kezdik meg a felirati vita tárgyalását.

A kormány, hír szerint, betiltja a lapok különféle sorsolásait. Ugyiszintén bevonják — a parlamenti tagok kivételével — a vasuti szabadjegyeket.

A nagyváradai munkásság nyilatkozata

Felkérték bennünket a következő sorok közlésére:

Flueras János az Ujság-ban bolsevistáknak denuncialta a nagyváradai munkásság Egységfront Bizottságát és megfenyegette a Magyar Pártot.

Flueras János hűségesen tölti be a reá kiszabott szerepet: éket verni a munkásság közé és denuncialni a hatóságok előtt a munkásság vezetőit.

Flueras János a „Szocialista Föderáció” elnöke, Váradon is járt, ahol állítólag tárgyalásokat akart folytatni a munkásságnak a községi választásokon való részvétele ügyében. Szereplés azonban kimerült egy csomó, a lapoknak leadott denuncialisban és rágalomban.

Le kell szögeznünk azt, hogy a Szocialista Föderáció elnöke, aki nyilatkozatában hivatkozik a váradai munkásság többségére, Váradon egyetlen munkással sem tárgyalt, mert nem volt kivel tárgyalni. Az országos elnök ur szereplése nem volt más egy pár intellektuallal folytatott kávéházi tereferéncél.

Fluerással nemcsak azért nem állott a nagyváradai munkásság szóba, mert ténykedését nem helyesli, hanem azért is, mert a nagyváradai munkásság, beleértve az Amszterdamhoz tartozó csoportokat is, egységesen a helyi Szakszervezeti Tanács mögött áll és a községi választások kérdésében az öszválasztmány (az állítólag Flueráshoz tartozó nyomdászok, könyvkötők és építők által is) elfogadott Egységfront Bizottság utasításait fogadja el.

Fluerás fenti nyilatkozatával az ellenzéki pártokkal és kisebbségekkel való megegyezést szeretné lehetlenné tenni számunkra, de előre láthatólag eredménytelenül, mert a nagyobb ipari centrumok, így Bukarest, Galac, Temesvár, Arad, Szatmár, Marosvásárhely, Brassó, és más-más tömegei mögöttünk állanak, míg nekik csak egy pár állami bányában és a liberális kézen lévő resicai üzemekben vannak szervezeteik.

Dacára azonban annak, hogy mi tisztában vagyunk Fluerással, mégis az egységes harc érdekében érzelmünket félre téve, Flueras János itt tartózkodása alkalmából ajánlatot tettünk az országos együttműködésre és azt ma is fenn tartjuk, mert célunk az, hogy az ország dolgozó tömegeit egységes táborda tömörítsük, hogy aztán az ország demokratikus tömegeivel szövetkezve, sikeresen vívjassuk meg harcunkat a liberális reakcióval szemben.

Nagyvárad, 1925. október 31.

A nagyváradai munkásság Egységfront Bizottsága nevében: Rozvány Jenő, Ullmann Sándor, Bukova Ferenc.

K. BARANYAY JOLÁN

november 28-án tartja

egyetlen nagyváradai hangversenyét

a Kath. Körben. - Jegyek: Hegedűs Hirlapirodában.

A Magyar Párt Cuza ellen

A Magyar Párt tanácskozásai a választásokról

Kolozsvári tudósítónktól: A Magyar Párt elnöki tanácsa tegnap délelben a választások ügyében ülést tartott. Az ülés előtt Gyárfás Elemér egy újságíró előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A választási liszták körüli sérelmeket már nem lehet orvosolni. Jellemző a helyzetre, hogy Bukarestben is a választók számai maradtak ki a névjegyzékből. A Magyar Párt statisztikai adatok gyűjtésére szólította fel a vidéki tagozatokat és megvárja, hogy azoktól az adatok beérkezzenek és csak azután fog dönteni a magyarság számarányának megfelelően, hogyan vegyen részt a választásokon.

Az elnöki ülést délelőtt 11 órakor nyitotta meg Ugron István elnök. Megjelentek az ülésen: gróf Bethlen György, dr Gyárfás Elemér, dr Thuri Hugó, Gabányi Imre, Thuri Kálmán dr, Váradai Aurél dr és Deák Gyula. Sándor József képviselő táviratban mentette ki elmaradását azzal indokolva, hogy Brailába utazik, ahol a reformáció emlékénnepén vesz részt. Jakabffy Elemér és Teeky Artur gróf levélben mentették ki magukat betegségeikre való hivatkozással.

Az elnöki tanács egész délelőtt egyházi kérdésekkel foglalkozott, elsősorban a szászvárosi Kun-kollégium ügyével és elhatározták, hogy a Magyar Párt közbe fog lépni a kormánytól a kollégium érdekében. Delután a községi választások ügyében folytak tárgyalások, határozatot azonban nem hoztak, tekintettel arra, hogy a Magyar Párt a jövő hét folyamán Kolozsvárra kéréte a vidéki

tagozatainak vezetőit, akiknek meghallgatása után fognak dönteni a Párt állásfoglalása fölött.

Jakabffy Elemér dr, aki a napokban tért haza Bécsből, a következőket mondotta az újságírók előtt:

— Nagyon örvendek, hogy Bocu Széver így nyilatkozott a telepesek ügyében. Ugyálszik a nemzeti-párt elérkezettnek látta az időt arra, hogy a telepesek ügyében véleményét nyilvánítsa. Hiszen tudjuk már az agrárreform végrehajtása idején is Maniu Gyula volt az, aki kijelentette, hogy nem engedi megcsontítani a telepesek jogait. Kár, hogy Bocu nyilatkozata nem hamarább hangzott el, hanem most a választások előestéjén. A lugosi pótválasztásokról, ahol Cuza is fellép jelöltnek, Jakabffy dr kijelentette, hogy egyetlen magyar ember sem szavazhat Cuzára.

Bukaresti jelentések szerint egy marosvásárhelyi küldöttség tegnap felkereste Tancred Constantinescu kereskedelmi minisztert, aki a következőket mondta előttük. A románok a kamarai elnökválasztás ügyében egyáltalában nem jártak el helyesen. Ott, ahol ezer román választóval szemben 11 ezer magyar áll, igenis joguk lett volna a magyaroknak az elnökségre. Egyáltalában nem államérv, hogy a kamarák elnökei románok legyenek, sőt határozottan mondom, hogy érdekünk, hogy a kisebbségek részt vegyenek a kereskedelmi élet irányításában.

Betörés egy Ferdinánd-körüli divatkereskedésben

Hatvanezer lei a kár

Vakmerő betörők jártak az elmúlt éjszaka Darvas fúttai divatkereskedő üzletében. A betörők páratlan ügyességgel „működtek”, és a kereskedő kára meghaladja a hatvanezer leit.

Szombatn reggel 8 órakor, amikor Darvas Vilmos divatkereskedő kinyitotta az üzletét, nagy meglepetéssel látta, hogy az asztalok fel vannak borogatva és az üzlet hátulós részében lévő irodában a vakolat és a faltörőlek lepi el a földet.

Azonnal értesítették a rendőrséget és elsőnek Pap József rendőrkapitány szállt ki a helyszínre. Megállapította, hogy a betörők az üzletből a háztetőig

épített kis világító-tető oldalát törték fel és így hatoltak az üzletbe.

Ezután Wolff Gyula rendőrkapitány, az olaszki kerület vezetője kezdte meg a nyomozást és a helyszíni szemle alapján a következő következtetést vont le:

A betörést többen követték el és a nyomok után itélve nem notórius, „gyakorlott” betörők járhattak a boltban.

Valószínűleg este elbujtak valahol a Heymann-kertben a betörők, vagy a Str. Vulcan (Nagy Sándor-után) a félbemaradt épületen keresztül hatoltak be. Végigmászták a tetőzetet. Körülbelül az írógépezet felett felszedték a cserepet és így hatoltak be a padlásra.

Előbb az írógépezet felett kezdték bontani a mennyezetet, ez azonban nagy munka lett volna,

ezért tovább mentek és akkor láthatták, hogy a Darvas-üzlet világító ablakának körülbelül egy méter magas fala, csak deszkából és az arra csapott malterből készült.

A padlásan találtak egy vas-gázcső darabot. Ezzel

könnyűszerrel betörték a világító-ablak deszkafalát és kötéllel leereszkedtek az üzletbe.

A betörés valószínűleg éjfél felé történhetett. A lezárt üzletben most már nyugodtan dolgozhattak.

Elsősorban a kézipénztár törték fel és magukhoz vették az abban lévő körülbelül háromezer leit.

Azután a nagy Wertheim-szekrényt kezdtek fesszgetni, de nem volt betörőszerszámuk és az erős kasza ellentállt.

Mikor látták, hogy ez nem sikerül, körülnéztek az üzletben. Selyemárut, kötött mellényeket és harisnyákat csomagoltak össze,

amelynek értéke, a cég tulajdonosának nyilatkozata szerint, ötven-hatvanezer lei lehetett.

Valóságos akrobata-produkciót kellett, hogy végezzenek a betörők, mert a világító-ablak falán keresztüldugott vastag falécen húzódtak újra fel az üzletből.

Az áru igen kicsiny csomagban elért és könnyűszerrel elmenekülhettek.

Wolff kapitány feltételezte, hogy a betörést azok az építők munkások követték el, akik a Heymann-szinkörben, vagy a félbemaradt Weiszlovits-házon dolgozhattak és így megismerhették a helyet. De nem lehetetlen, hogy alkalmi betörők munkája az egész.

A rendőrség több embert figyel és nem lehetetlen, hogy a tetteseket még ma el fogják.

A zsibárusokat és a zálogházakat értesítette a

Passage mozgósínház

Ma, vasárnap

fél 4, fél 6, fél 8 és negyed 10 órakor

10 felvonás!

AMAZONOK CSAPATA

Kalandor film 6 felvonásban.

A főszerepben a híres **Ausonia**.

Cirkuszi előadás. — Football-mérkőzés. — Női football csapat. — Óriási tűzvész. — Erőmutatványok. — Ezenkívül

Fatty az Űv hadseregben

2 felvonás.

Chaplin lunolás után

2 felvonás.

Olcsó helyárak! Olcsó helyárak!

rendőrség, hogy ha gyanus egyének kötöttárukat, vagy harisnyákat kinalnak eladásra, azonnal értesítsék a rendőrséget.

A csavargó-telep és a járványkórház

A csavargó-telepet, mint ismeretes, a járványkórház egyik pavillonjában helyezték el. A járványkórház másik pavillonjában viszont, jelenleg tífuszos fertőzöttek vannak.

A csavargó-telep kiválóan alkalmas arra, hogy a borzalmas ragályokat közvetítse és éppen ezért sürgősen szükséges az egész intézményt áthelyezni, vagy olyan szilárd barrikádot vonni a két épület közé, amely a közlekedést teljesen kizárja. Köszeghy József főmérnök tegnap tett a tanácsnak megoldási javaslatokat. Miután a helyzet kritikus és a szigorú beavatkozás elhalaszthatatlan, felvetődött az a terv is, hogy a telepet Olaszba helyezik, az fog történni, hogy a csavargó- és koldus-otthont megfelelőleg elzárják a járványkórház veszélyes osztályaitól.

NYILTTÉR Nyilatkozat

Válaszolva a vasárnapi „Nagyvárad” és „Sentinelă de la Vest” című újságokban megjelent nyilatkozatra, közöljük az alábbiakat:

Locot. Iliescu V. és Locot. Tașcău V. urak által felvett október 23-ával kezelt jegyzőkönyv azon megállapítása, hogy Grundböck István ur részéről senki sem jelentkezett, hogy lovagias uton intézze el a konfliktust, mely közte és Locot. Vodița D. ur között felmerült, nem fedti a tényállást, mert mi 23-án délután 5-től 9-ig a Palace-kávéházban várakoztunk a fenti urakra. Tekintettel azon körülményre, hogy a fenti időben Locot. Vodița ur részéről a Palace-kávéházban senki sem jelentkezett, mi bevárva a Drăgits-párbaikódex 56. §-a szerint a 48 órai haladékat és ennek lejártá előtti ismételt felszólítottak a fenti urakat a tárgyalás felvételére, mire azon nyilatkozatot kaptuk, hogy az ügy részükről el van intézve és erre mi aláírtuk az előző napon felvett, alábbi jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv.

Felvételt 1925. év október 23-án, délután 21 órakor. Mi, Clujan Adrian és Andrei Silviu, mint Grundböck István mérnök ur megbízottjai a Grundböck István ur és Locot. Vodița ur között felmerült lovagias ügy elintézéséért megbízásunkhoz képest 17 órától 21 óráig a Palace-kávéház termében várakoztunk azzal, hogy Locot. Vodița urnak megbízottjaival, Locot. Iliescu V. és Tașcău V. urakkal tárgyalásokba bocsátkozzunk.

Tekintettel arra, hogy Locot. Vodița urnak a megbízottjai a fenti időközben nem jelentek meg, a jelen jegyzőkönyv alapján a Grundböck István mérnök ur és Locot. Vodița ur között felmerült lovagias ügyet elintéztnek tekintjük. Kmf.

Grundböck István ur megbízottai:

Clujan Adrian s. k.
Silviu Andrei s. k.

1. Megállapítjuk azt, hogy a katonaiügyi becsületügyi eljárás szerint Locot. Vodița urnak kötelessége lett volna, közte és Grundböck István ur között felmerült lovagias ügyről kelt összes jegyzőkönyveket kézhezvétel után az illetékes parancsnokságának felterjeszteni és a katonai becsületügyi bizottság döntését bevárni.

2. Megállapítjuk azt, hogy a fenti urak által közzétett diszkvalifikáló nyilatkozat (Drăgits-códex 56. §-ában megállapított időn belül) közöltetett le.

A fentiek alapján tekintve, hogy mint Grundböck István ur megbízottjai Locot. Iliescu V. és Locot. Tașcău V. urak által felvett október 23-án kelt jegyzőkönyv kitételeit magunkra nézve sértőnek találtuk, Locot. Vodița urnak megbízottjait külön-külön felszólítottuk magyarázatadásra, melynek eredményeként közöljük, hogy megbízottjaink Locot. Tașcău V. urat nem találták ideháza, az ügyre vonatkozólag magyarázatadásra levélileg szólították fel, míg Locot. Iliescu V. ur, Clujan Adrian részéről megjelent Lakatos Ferenc és Moisa Eugen urak előtt kategorice kijelentette, hogy ő megbízónkat nem ismeri és semmiféle magyarázattal senkinek nem tartozik. Erről felvett jegyzőkönyvet megbízottainktól átvettük.

Andrei Silviu ur részéről Căp. Sângeorgian I. és Locot. Schmidt F. Locot. Iliescu urnál megjelent megbízottainknak kijelentette a következőket: Öszin-

tén kijelentem, hogy az általunk felvett jegyzőkönyv által hozott sérelmet félreértésnek magyarázom és ezzel semmi sérelmet nem akartam hozni.

Tekintettel arra, hogy a román hadsereg tartalékos tisztjei vagyunk, az egész esetet a nyilvánosságtól meg akartuk őrizni, de tekintve, hogy Locot. Vodița ur a jegyzőkönyvet nyilvánosságra hozta, kényszerülve vagyunk mi is az ügy végleges elintézését a fentiek közöltebe nyilvánosság elé hozni.

Igen érdekes utómomentuma volt Locot. Iliescu ur azon eljárásának, hogy megbízottaim előtt tett kijelentése dacára, hogy ő senkinek magyarázatot nem ad, Andrei Silviu ur megbízottait fogadta és ráeszmélve arra, hogy első eljárása lovagiatlan volt, este 10-30 órakor két urat küldött a volt megbízottaimhoz a tárgyalások utólagos felvételére. Megbízottaim, Locot. Iliescu ur megbízottai előtt kijelentették, hogy tekintettel arra, hogy Locot. Iliescu ur az elégteladást a délelőtti megtagadta, részükről az ügyet elintéztnek tekintik és a felvett jegyzőkönyv szerint megbízásuknak eleget tettek.

A fenti leközöltebe megállapítjuk azt, hogy Grundböck mérnök ur a lovagias ember tulajdonságainak eleget tett, visszatartatjuk a Locot. Vodița ur ama nyilatkozatát, hogy „Grundböck mérnök urat diszkvalifikálnak és a becsületes emberek sorából kirekesztett egyénnek nyilvánítom”. A fentiekkel az ügyet lezártunk tekintjük és az erre vonatkozó összes jegyzőkönyveket további eljárás végett felterjesztettük az illetékes katonai becsületügyi választmányhoz.

Oradea la 31 Octomvrie 1925.

Grundböck ur megbízottai:

Clujan Adrian,
Andrei Silviu.

HACKMAYER

uri szabó üzletében Avram Iancu (Kossuth)-utca 2.

eredeti angol ösziszőveket különlegességek megérkeztek.

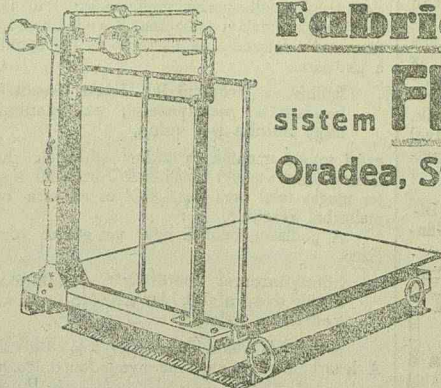
Uj üzlet!

Spezial nyakkendő áruház
FRIEDMANN és HOFFMANN

Rimanóczy-utca 1.

Keresünk jó megjelenésű
üzletszerzőket
Havi jövedelem 10–15.000 lei.
LUKÁCS FERENC & Co.
Str. Alexandri (Teleki-utca) 2.

GYÖNYÖRŰ RIDIKÜLŐK fésűk illatszerek
nagyon olcsón a D'OR-ban, Reg. Ferd. 16.

Mosse hirdetés

Gummiharisnyák, sérokkötők, haskötők
„Nugica” Str. Nicolae Iorga (Zöldia-ú.) 13

Parfumeria Venus

megnyit a Sas-passage-ban, (Novomeszky cukrászda mellett) ahol kölnivizek, francia parfümök, szépségápolási, háztartási, gummi és kötszerek legolcsóbban szerezhetők be.

Mélyen leszállított szil reklámárak

HAAS LIPÓT LINOLEUM

és szőnyegkülönlegességi áruházában,
ahol olcsó árakban óriási választék mellett vásárolhat

Tölerakat:

ORADEA-MARE

Bul. Reg Ferdinand 5.

Lerakatok: CLUJ, TIMIȘOARA

Legjobb gyártmányú hó- és sárcipők:

Női sárcipő lei 275 Férfi sárcipő L. 330

Női hócipő lei 560 Férfi hócipő L. 870

Felöltőszertű gummiakabátok

a legnagyobb választék- Lei 900 -tól

ban, elegáns fazonban

Viaszosvászon

prima minőség, gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr. Lei 100—

100 cm. széles mtr. Lei 125—

115 cm. széles mtr. Lei 145—

Bőrvászon

Kárpitosok, kocsigátlók és könyvkötők részére

nagy választékban, 115 cm. széles Lei 115-től.

Linoleum

szébbnél-szebb mintákban

70 centiméter széles Lei 150—

90 centiméter széles Lei 190—

Padiőbevonásra mintázott,

vagy parkettilinoleum 200 cm.

széles négyzetmé-

terenként — Lei 210—

Kapható 250—300 cm. szélességben is

Szőnyegek

Strapa futószőnyeg 70 cm. széles Lei 98—

90 cm. széles Lei 149—

Ágyelő szőnyeg „Bucle” . . . Lei 145—

Ottomán-takaró „Karamanie” . . Lei 1230—

Két oldalt használható ebédülőszőnyeg 200x300

méterben, nagyon szép mintákban Lei 1730—

Plüsch szőnyeg

gyönyörű mintákban 200x300 — Lei 4300

Legprimább minőségű plüschszőnyeg mtr. 515

Függőny

szébbnél-szebb mintákban — Lei 570

Ezenkívül nagy választék faliszőnyegben, láb-

törők, mindenféle gummiúrnak, tornacipők,

sárcipők, játékaru, gummilabda stb. stb. etc.

Eladás nagyban és kicsinyben.!

Fabrica de Cantare FLORENZ mérleg- gyár

sistem FLORENZ

Oradea, Str. Astra 6. Telefon 716.

Gyári áron árusít

mindennemű precíziós és kommerz

mérlegeket és súlyokat

Jótállás mellett JAVIT és HITELESIT

mindennemű mérlegeket.

Az október elcséjén nyugdíjazottak megkapják fizetésüket

Több ízben foglalkoztunk a pénzügyminiszternek azon rendeletével, amellyel október 1-ével visszamenőleg könyörtelen szigorral nyugdíjba küldte mindazokat a tisztviselőket, akik hatvanadik életévüket betöltötték. A miniszteri rendelet az új nyugdíjtörvény életbeléptetésével volt kapcsolatban, de rendkívül sérelmes volt abból a szempontból, hogy nem intézkedett a fizetés helyett a nyugdíj folytatásos utalásairól, hanem ellenkezőleg, ezeket a régi érdemei tisztviselőket kérvényeikkel a nyugdíjpénztárhoz utasította.

Fokozta a megdöbbenést, hogy a miniszteri rendeletet legtöbb helyütt úgy értelmezték, hogy a nyugdíjazottaknak az október hónapra felvett járandóságukat három nap alatt vissza is kell fizetni. Különösen ez a pont váltotta ki az egész sajtó egyértelmű állásfoglalását az embertelen rendelet ellen.

Közben Bratianu Vintila pénzügyminiszternél is történtek intervenciók, melyek most végül eredményhez vezettek. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a pénzügyigazgatóságoknak, hogy azok a tisztviselők, akiket október 1-én nyugdíjaztak és nem helyezték vissza hivatalukba, régi fizetésüket kapják napidíj formájában, amíg a nyugdíjigényüket megállapítják. Ha előfordulna az, hogy nagyobb összeget tesz ki a nyugdíj, mint az eddigi fizetés, akkor a különbözetet utólag megkapják.

Ez a humanus rendelkezés alkalmas arra, hogy megnyugtassa a nyugdíjazott hatvanéveseket.

Új cégek

A nagyváradai törvényszék céghivatalában a következő új cégeket jegyezték be:

D. Loebel és I. Chemnitzer közkereseti társaság, cégvezető Kahan Ernő. A cég főintézete Ilfovban van bejegyezve.

Magyari Testvérek-cég, tagjai Magyari László cipész-mesterek.

Friedmann Márton és Hoffmann Jakab divatárú kereskedők.

„Armonia“ Bulbucă József és társa. Tagjai: Szatmáry Péter, Kovács Sándor, Nagy László, Farkas Mihály, Hajdu János, Kilius Sándor és Zapolitzky György cipész-mesterek. A céget Bulbucă József és Kovács Sándor jegyezték.

„Verniol“, az Acheson-termékek főlerakata Nagyváradon, dr. Bolohis Victor és Klein Emil mérnök. Bizományi ügynökség.

Csordás László és Nagy István kalapkereskedés.

Kiss és Társa, tagjai: Kiss Károly és Keszler Adolf terménykereskedés.

Klein József és özv. Klein Kálmáné zöldségkereskedés.

Reichard Dezső és fia, Reichard Ernő cipőkereskedők.

Sternhell Testvérek, Sternhell Jenő és Hermann drótygyár.

Compania Hamburgoza Sudamericana, Klein Gyula. Főüzlet Temesvározt bejegyezve.

Kötőszij-gyár Körösvölgy, Hercz Sándor.

Kemény A. ügynökség.

Rebeles Mihály vendéglős.

„Palatinus“ építővállalat és általános mérnöki iroda, Fényes Lóránd. Cégvezető Szarvas Pál.

König Jenő kalapgyár.

Hajdu János borkereskedő.

Szívbetegség és érelmeszesedésben szenvedők a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata által könnyű és pontos bélműködést érnek el. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a **Ferenc József-víz** a vérértékek megbetegedésénél is kitűnő szolgálatot tesz. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszer üzletekben. 2

Fluerás nyilatkozik a Magyar Párt és a munkásság tárgyalásairól

Az „Ujság“ című kolozsvári napilap tegnapi száma „Kommunistákkal kötötték a váradi paktumot“ cím alatt Fluerás Jánosnak, a volt miniszternek, a szakszervezeti tanács elnökének egy nyilatkozatát közli. A cím nem fedi ugyan a feltételei mondatokban közölt nyilatkozatot, de maga a nyilatkozat is olyan tendenciát mutat, mintha a nagyváradai községi választásokra az Országos Magyar Párt biharmegyei tagozatának intéző-bizottsága paktumot kötött volna a nagyváradai kommunistákkal. Az „Ujság“-ban közölt nyilatkozat többek között azt mondja, hogy a szociáldemokrata párt eddig senkivel nem kötött paktumot, még Nagyváradon sem. A nagyváradai munkásblok nem azonos a szociáldemokrata párttal.

Péntek reggel óta Nagyváradon időzik Fluerás János, akit munkatársunk felkérésre megkérdezte, hogyan jelenhetett meg részéről ilyen nyilatkozat, amikor a Magyar Párt nagyváradai tagozata senkivel semmiféle paktumot nem kötött és erről a párt intézőbizottságának bármelyik tagja felvilágosítást adhatott volna.

— En azokat, — jelentette ki Fluerás — amiket a nyilatkozatban a számba ad az „Ujság“, nem mondtam. Vojniczky kollégámmal, az „Ujság“ munkatársa előtt beszélgettünk a politikáról, de ha ő írta, tévesen írta. Az én nyilatkozatom rosszindulatulag el van fordítva.

— A tény az — folytatta Fluerás, — hogy a szociáldemokrata párt központi vezetősége tárgyalásokat folytat a Magyar Párt kolozsvári központi elnökségével a községi választásokra vonatkozóan. Ha megegyeztünk, a megegyezést közöljük mi is és valószínűleg a Magyar Párt is a tagzataival. Megnevezük azokat a nagyváradai megbízottainkat, akikkel a nagyváradai tagozat érintkezésbe lépjen. Vagy a Magyar Párt rábizzza a tagozatokra a megegyezést. De mindezt ideig semmiféle döntés nincsen. A szociáldemokrata pártnak az a célja, és csak abba mehet bele, hogy kölcsönösen, egységesen támogassuk egymást a községi választásoknál.

— A szociáldemokrata párt milyen erővel rendelkezik Nagyváradon? — kérdeztük.

— Mi itten még kellően megszervezve nem vagyunk. Csak szakszervezeteink vannak Nagyváradon, amelyek politikával nem foglalkoznak, annál kevésbé köthetnek megegyezést.

— Felvilágosításul megjegyzem — mondotta munkatársunk — hogy a Magyar Párt nagyváradai tagozatának intéző-bizottsága semmiféle paktumtárgyalásokat nem kezdett, amint hogy erre megbízatása sincs. A párt központi vezetőségétől éppen ellenkező utasításokat kapott. Hanem az intéző-bizottság tájékozás szempontjából meg akarta kérdezni a város lakosságának minden rétegét. Nagyon természetesen, mivel a város munkássága magyar, tehát a Magyar Párthoz a legszorosabb kapocs: a fajiság fűzi, hogy meg akarja tudni a munkásság kívánalmait is. Itt Váradon a munkásság látható vezetője dr. Rozvány Jenő. Tőle kértek tehát információt. De paktumról szó sincs és nem is lehet olyan formában, amely szélesebb politikai szempontokat érinthetne. Mi úgy tudjuk, hogy a váradi munkásság nem kommunista, hanem ha nyíltan nem is, de a szociáldemokrata párt elveit vallja, az amsterdami alapon áll és nemzetiségéhez hű, lelkeben, szívében magyar.

— Azt hallottam hangoztatni — vág be Fluerás — mintha a mi programunk nem

foglalná magában a népkisebbségi követeléseket. Ez nem áll, mert felőleli a gyulafehérvári határozatokat, amelyeket annak idején én diktáltam tollba Goldis Lászlónak. Most is ahoz tartjuk magunkat. Hogy nem tudtunk a gyulafehérvári határozatoknak érvényt szerezni, az a mi hibánk, hogy teret engedtünk, hogy a Jászi-féle tárgyalások alkalmával letörjék a mi mozgalmunkat s akadályoznak abban, hogy a kisebbségi jogokat megvédelmezhesünk.

— A munkásság egyes nagyváradai vezetői a Magyar Párt helybeli kiküldötteinek azzal a kívánságokkal állottak elő, hogy a munkásság csak abban az esetben hajlandó Nagyváradon segíteni a Magyar Párt listáját, ha a Párt tagozata általános politikai elveiket is magáévá teszi. Ezen a ponton megszakadt a tárgyalás fonala, mert a megbízottak kereken kijelentették, hogy a Magyar Párt programját a brassói kongresszus megállapította, az mindenki előtt ismeretes és így semmiféle politikai program fölött nem is vitázhat, csak technikai megállapodásról lehet szó.

— Mivel az itteni szakszervezetek politikai pártot nem képeznek, — mondja Fluerás — nem is politizálhatnak. Legkevésbé diktálhatnak más pártnak politikai programot. Akikkel a nagyváradaiak tárgyaltak, nem tartoznak a szociáldemokrata párthoz és ha szociáldemokratákként szerepeltek, vagy nem mondták meg nyíltan, hogy ők nem szociáldemokraták és tévedésbe akarták ejteni úgy a nemzeti-pártot, amellyel amint hallom, már megegyezésben vannak, mint a Magyar Párt helyi tagozatának kiküldötteit. Követeléseik lényege is bizonyítja állításaimat. De viszont határozottan állítom, hogy a nagyváradai munkásság zöme mi mögöttünk van.

Grand Áruház

SAS-PASSAGE

FOBEJARAT

Díszműtárak

Ridikülők

Antikvitások

nagyválasztékban

DORIAN Filmszínház

Ma, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor
és holnap, hétfőn

TIZPARANC SOLAT

I. rész.

A főszerepekben:

Theodore Roberts — Nita Naldi
Rod la Roque — Leatrice Joy
Richard Dix — Agnes Ayres

Dorian-film!

Rendes helyárák!

Szabadjegyek és kedvezményes jegyek
vasárnap nem érvényesek!

A Rosé-önös négyes Nagyváradon

»Rosé«-e négy betűben egy büszke zenei világtalálkozó tömörül össze! E világhírű önös négyes-társulat diadalmas külföldi körúti egyik állomásaként városunkat választotta, hol a kontinens ezen legillusztráltabb kvartettje egyetlen koncertet rendez november 13-án, minden igazi zenebarát ösztönte öröme. Hiszen Roséék szereplése valóságos ünnepet jelent mindenütt, amerre csak járnak. Nemhiába mindenkor ujjongásig szívesen látott, elite művészei az összes külföldi zenei ünnepségeknél (Bonn, Prága, Wiesbaden, Salzburg, Prága, Páris, Velence) hol a hypermodern s atonalista komponisták — Schönberg, Hauer, Webern, Hindemith, Weigl, stb. — legfrissebb emanciációinak hű tolmácsolását Roséék zerszer kipróbált, végleten tisztult művészetére bízzák, s hol rendszerint Roséék tartják keresztvíz alá az ujjongó bemutatásra kerülő öpuszokat. Ezuttal is egy rendkívül nobilis, itt merőben ismeretlen ujjongással kedveskednek a nagyváradi publikumnak, midőn bemutatják a pesti »Liszt Ferenc zenei főiskola« prominens tanárával, Weiner (Vándor) Leónak pompás, az amerikai Coolidge — 1000 dolláros — pályadíját megnyert, utolsó önös négyesét.

Régebben Joachim kvartettje után mindig Roséék vették elsőként műsorukra Brahms, Goldmark s a Pesten élő Volkmann Róbert négyesét s egyéb kamaraműveit. Dvorzsák Anial is felemelt naplójában, hogy a cseh önös négyesen kívül saját műveit Rosééktől hallgatta mindenkor legszívesebben.

A vendékként Bécsben járt külföldi hírneves szerzők — Debussy, Ravel, Saint-Saens, Rachmaninoff és Glazounov — is Roséékra bízták legszebb öpuszait interpretálását. Tudás, differenciált finomság, stílus, sokoldalúság, s legsubtilisabb izlés tekintetében napjaink ezen legelső kvartett-társulata méltán vetekedhetik a genfi Henri Marteau, a világhírű csehek, brüsszelek s a 3 párisi legjelesebb kvartettel: Casadesu, Hayot s Pouillet-vel.

Klasszicitásban Rosé Mester egyenesen utólréteget, s elmondhatni, hogy ő vette át Josef Joachim örökét magasszárnyalásu, nagyvonalu felfogástól áthatott Beethoven, s Bach játékaival. De Schubertet, s Brahms-ot sem játszik hozzá hasonlóan senki. Vannak nálánál a régebbi, s jelenlegi generációbeliek közt bravurosabb játékosok, merészebb technikai csillogással felvértezettek, de egyetlen egy sincs, ki a klasszikusokat nemesebben, a tradíciók szentebb szemellett-tartásával interpretálna.

Rosénél a virtuozitás nem hű öncél, csak természetes eszköz. Tisztán rajta múlt, hogy nem lett virtuóz, mert készsége révén könnyen azzá lehetett volna még kora ifjúságában, s félelmes riválisaként szerepelhetett volna a legragyogóbb technikusoknak: Césaire Tomsonnak, Jacques Thibaut, Marteau, s Eugène Isayennek. De a Mester többre becsülte e hű külső csillogásnál az abszolút zenét, s benne az »összműveltség« kerekedett felül. Őt a önös négyes ideális ösvénye csalogatta, s csak elvétve pályázott a szolistabravurok aratta sikerekre.

Örökké csodálatraméltó marad Rosé Mester ernyedetlen munkabírása, s tetteire. Évente szövethetnek Bruno Walterrel, a volt müncheni főzeneigazgatóval, ki egyszemélyben felülmúlhatlan kamarazeneső, kivel eljátszák az összes Beethoven hegedűszonátákat. Schubert duóit, a nagy C-dúr fantáziát (»Sei mir gegrüsst«) is ők ketten játszik legelragadóbban. Azután — bérleti ciklusokban — előadják évente az összes Beethoven-triókat, s önös négyeseket, meg Brahms teljes kamarai oeuvre-jét. A filharmónikusok pompás fuvóival társulva eljátszák Mendelssohn, Schubert oktettjét, Beethoven szeptettjét, Svendsen, Glière vonósnyolcasát. S mindezen koncertekre s matinékre már a jegykiadás első napján minden jegy elkel az utolsó állóhelyig, úgy hogy súlyos azsotázás mellett sem lehet azokhoz utóbbi bilettekra szert tenni.

A 3 év előtt 70 éves korában elhunyt kitűnő kamaravirtuózzal, Grünfeld-Alfrédde is

évente többször játszták el Roséék Brahms, Dvorzsák meg Schubert zongoraötösét, (»Forellen-quintett«), meg Schubert mindkét trióját. A hangversenyek keretében Rosé a világ leg-híresebb pianistáival szövethetnek: Friedmann Ignác, Schnabel, Mark, Hambourg, Godowsky, Gabrieliwitsch és Edwin Fischerrel. — Minap játszott Rosé Bécsben egy Bach-duettet Erika Morinivel. — Rosét Joachim tanuló korában hallotta Bécsben, amidőn is így nyilatkozott róla: »E négy betűt jól jegyezzük meg magunknak: »Rosé«, mert e név viselőjéről még sokat fog a zenevilág hallani!« Joachim jóslata fényesen bevált. Rosé neve káprázatosan ragyog a művészet égboltozatán!.

Guttmann Miklós.

Lehet-e hangverseny a templomban?

Kedves »Nagyvárad«, meglepetéssel olvastam minapi cikkét, mely azt a vitát ismertet, hogy: lehet-e és szabad-e a református templomban egy orgona-hangversenyt belépti díj mellett rendezni. Meglepett a cikk azért, mert hogyan is szállhat bárki is vitába a hangverseny megtarthatása ellen, holott nem is olyan nagyon régen éppen a református nagytemplomban egy pompás orgona-hangversenyt élvezett végig Nagyvárad műértő közönsége.

Magam is jelen voltam s igen jól emlékszem arra a két év előtti júniusi vasárnapra, melynek délutánján a református templom orgonáján Szekeres Ferenc, a kiváló budapesti organaművész ragyogott a nagyszerű tudását. A hangversenyt a Rimler Károly-embelbizottság rendezte s a befolyó jövedelem az alap céljait szolgálta. A koncert művészi részét Pásztor Bertalan, gazdasági részét Kakas István intézte. A vendégművészen kívül szerepeltek még: Márkusné Rita, Kelmay Ilonka énekművésznők, V. Pollermann Aranka hegedűművésznő, V. Mátyás József és a filharmónikusok vonós zenekara.

A vendégművész oly hatalmas sikert aratott, hogy pár nap múlva az olasz Barátok-templomában újabb hangversenyt adott a Katolikus Növendő Egyet javára. Mindkét koncerten zsulóságig megtekelt a templomok hallgatóságával. A kétkedőnek meg kell említenem, hogy a Tace Jonescu (Körös-utcai lutheránus templomban is volt már jótékony-cél, belépti-díjas orgona-hangverseny, sőt a Cion-templomban is volt a háború alatt jótékony-célú koncert.

Ime tehát majdnem mindegyik várdi felekezeti templom padsorai is megteltek már oly alkalomra, amikor a hívők magarópti zenei műfajok élvezetében dicsérték az Urat... Erdély szárazlakta városában hatalmas kultusza van az orgona-játéknak. Nagyszében, Brassó, stb. lutheránus templomaiban egymást érik az orgona-koncertek. Budapesten a Kálvin-téri református püspöki templomban egész ciklusokat rendeznek a kiválóbb orgona-művészek fellépéssel. Es ha már van precedens, miért az elvi akadékoskodás a várdi református presbiterium részéről egy újabb jótékony-célú orgona-hangverseny ellen?

Nem tudom, melyik orgona-művészről lehet szó, de ha van olyan standardja, mint a Horthy né urnó előttünk már kipróbált ének-művészetének, úgy meg kell nyitni előttük a református nagy-templom kórusát még akkor is, ha nem volnának... protestánsok.

Csak még egyet, ami nem tartozik a művészetre, a cikk egyik vitaközöje azt állítja, hogy hogy a zsidó templomokban belépti díjat kell fizetni az ajtóatkoskodni akaróknak. Nohát ez nem egészen így áll! Bármelyik zsidó, bármikor szabadon bemehet a templomba s részt vehet az istentiszteleten. Ha azonban valaki bizonyos állandó helyet akar magának biztosítani, azt vagy örök áron megveszi magának egy összeggel, mellyel hozzájárul a templomépítés költségeihez, vagy évről-évre egy kisebb összeg lefizetésével lesz annak az üllőhelynek a tulajdonosa. A zsidó hit-közöség csak úgy tudnak templomot építeni, fenntartani, egyházi személyzetet fizetni.

R. N.

Gusztáv, a péklegény, kettős élete

A sütödék éjjeli vizsgálata javában folyt. A péklegények izzadva dagasztották a tésztát, oda se néztek a bizottságnak. A hatalmas barlangban, amely a sütödét képviselte, alvilági fényt vetettek a villamos lámpák s kísérteties emberek surrantak ide-oda. Majd kinyitott a kemence szája s magába fogadta a kenyerek szárait. Egy oldalfolyosóban hangos beszéd, a fiuk szölitják egymást:

— Nani, mondja az egyik
— Szervusz Csuli, kiált vissza a másik.
— Aztán ilyen nevek: Dugó, Gyigyi, Icíg. Itt-ott nóta hangzik fel. Az egyik fiu átkialt:
— Tudjátok, hogy tizenhét-szer láttam a Nótáskapitányt?
— Hát akkor fujjad.
— Mikor voltál a moziban? — kérde egyik.
— Mióta? Én nem szeretem, csak Harry

Pielt.

Egy fiatalembert pillantottam meg. Félmeztelen, borotválatlanul dagasztotta a tésztát, a többiek respektussal követték utasításait.

— Gusztáv, a segéd, — sugja az egyik fiu, — a legjobb munkaerő. Erős ember, ha képen üt valakit, kirepül a fog. Nem jó vele tréfálni.

Ottthagytam a hatalmas műhelyt, ahol az obligát tücsökök futják andalító danájukat. Másnap a színházba mentem be. Körülnézek. Egy páholyban szép, fiatal lányok, festeni valók, nincs rajtuk festék, a pirosságot a vér lüktetése adja. Mögöttük egy fiatalember. Jól megnezem. Nagyon hasonlít a péklegényre. Bizonyára tévedés. Megvárom a foajében. Elegáns ruha van rajta, előkelő a megjelenése, csupa izlés, frissesség. Jól borotvált arcán kedvesség s minden mozdulatában nonszaláns. Köszön.

— Az a péklegény az ön fivére? — kérdelem. — Nagyon hasonlít rá. Talán véletlen.

— Dehogy, — mondja vidáman. — Az a péklegény én vagyok.

— És ma ki dolgozik?

— Senki. Szombat délutántól hétfő reggelig szabad vagyok. Színházba, moziba járok, társadalmi életet élek.

Kettős életű Gusztáv visszament a páholyba.

BÖRGARNITURÁK

hencerek, madracok, rendelésre és készen is kaphatók

GIDALI MANÓ

kárpitos, Str. Ciorogariu (v. Uri-u.) 2.

Ruhákat vegülces fest, tisztít

gallérokat, kézelőket, legszebben mos és vasal

Szabó László

Strada Take Ionescu (Körös-utca) 1. szám

Fiók: Bazárépület, Bulev. Reg. Ferdinand

Gazdák figyelmébe!

„Herma“-féle dara- és lisztmalom

küldeményünk érkezett újból. Osszeállítás, valamint kezelési módja igen egyszerű. Kását, darát, sőt lisztet egyaránt előállít.

Najtőreje 4 H. P. Benzinmotor.

Ára Lei 40.000.

— Részleltízesre is! —

Megtekinthető:

Lazarovitz H. Lázár cégnél

Imisoara, Str. Mercy 2. Géposztály, telefon

16—58

Kiváratra készséggel szolgál ajánlattal, tervszel, valamint illusztrációval

Torna cipők

kiárúsítás miatt mélyen le-
szállított árban kaphatók

HAAS LIPOT LINOLEUM

ORADEA-MARE

Bulevardul Regele Ferdinand 5. szám.

gyári fő-
raktárába

Torna cipő:

31-től 35-ig — Lei 130

36-tól 42-ig — Lei 155

43-tól 46-ig — Lei 185

„En nem vagyok önjelölt!”

Orosz Gábor áll. iskolai tanító hosszabb nyilatkozatot küldött be hozzánk, amelyben a „Szent-jobbi apát malma” című közleményünkre tér vissza. Ezt a cikket Orosz Gábor ur írta eredetileg a Be-usulban, ahonnan mi reprodukáltuk, megámadta benne Boca görög katolikus lelkész, a ki a Nagy-vár ad hasábjain védekezett. Most Orosz Gábor hosszabb választ küld be hozzánk. Ebből kihagyjuk a bevezető sorokat, amelyekben Boca lelkész ellen intéz személyes kirohanásokat és csupán a következő részt közöljük:

Boka ur cikke végén engem mint a „szalárdi kerület mindenkor országgyűlési képviselő önjelölt-jének” nevez, továbbá rágalomnak nevezi állításomat, hogy ő Terjéről 1918-ban, a forradalom alatt a hívei haragjától menekülni kénytelen volt.

Tabéry szerkesztő urnak pár nappal ezelőtt a következőket bebizonyítottam:

En 1919-ben a nemzeti párt hivatalos képviselő jelöltje voltam a szalárdi kerületben, amit a „Nagy-vár ad” 1919. okt. 13-iki számából és a „Tribuna” 1919. okt. 27-iki számából látható.

Az Avarescu-rezsim alatt hivatkozhatom Dr Lázár Aurél urra és Dr Egru Gelu barátomra, hogy a nemzeti párti jelölést támogattam, így tehát sem hivatalos, sem nem hivatalos jelölt akkor nem voltam.

A mostani rezsim alatt mint liberális képviselő-jelölt voltam, de nem önjelölt, hanem hivatalos jelölt.

Ez látható a „Nagyvár ad” 1922. február 4-iki számából és a „Viitorul Bihorului” akkori liberális lap 6-iki számából is.

Visszaléptem a jelöltségtől a köztem és Dr Zigre Miklós ur között megállapított megbeszélésünk értelmében, amit egy a kezeim között levő Dr Zigre utól kapott távirat is igazol. És hogy önszántamból léptem vissza, Zigre Todor püspöki-i jegyző ur, akkori választási elnök Szalárdon is igazolhat, mert kész voltam választási esetén jelöltné magamat Dr Andru érdekében.

Ezzel szemben Boka ur, hogy legalább a jelöltségig jussom akármelyik párt részéről, kétszínű szerepet játszott: a liberális pártba mint tag iratkozott, oda rendszeren járt és ugyanakkor a nemzeti pártban is, amíg Lázár Aurél ur egy rokona le-leplezte. Erről szóló nyilatkozat kezeim között van, de máskülönben Lázár ur is megerősítette nemrégén ezt az esetet.

Ami a terjei működését illeti, állítom, hogy 1918-ban hívei haragja elől elmenekült előbb Poklos-telekre, majd Margittára s csak a forradalom után, hónapok múlva jött Terjére 1919-ben, amikor igyekezett más parochia után nézni, oly türethetetlen helyzetben volt ott s így sikerült kapnia az igénytelen rossz parochiát Szorkót, ahol hamar gyűlölté tette magát s épp ezért, a község tüntetőleg a legnagyobb ellenségét, Luka Pált választotta meg bírónak.

Kérem a tekintetes szerkesztőséget e soroknak b. lapjában helyt adni lehetőleg az első oldalakon, maradtam kiváló tisztelettel Orosz Gábor, áll. tanító.

Bőrbutorok

hencserek, valamint ruganyos ágy-betétek. Kapható és megrendelhető előrendű minták szerint.

Kovács József kárpitosnál
Strada Alea Emanuel Gojdu (Deák Ferenc-u.) 1.

Uri szabó

üzletemet Str. Saguna (Kapusinus)-u. 16. sz. a.

??

megnyitottam.

Készítek angol és francia uri-divat ruhákat a lehető legszolidabb árban

Einhorn Béla

Cipész, Csizmadia Urak!

Gen. Holban (Széles)-u. 12. sz. a.

bőrüzletem megnyílt

Ugyanitt cipőfelsőréshéskészítés Georgescu Pál úr vezetésével, mérték után.

Réli Béla

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Zsibödlönök

gyári áron alul. — Zománc-edények angró- és detailban a legolcsóbban beszerezhetők

A nők kongresszusa

Írta: P. Gulácsy Irén

A bukaresti kisebbségi nőkongresszus eseményeiről már szélétében hirt adott az erdélyi sajtó. Igyekezett szavakba önteni azt a komoly, emelkedett hangulatot is, mely a zöldposztós tárgyaló-asztal körött összegyűlt, mindkét nemzetbeli asszonyok közt uralkodott. E részben számomra már nem maradt semmi novum, csupán arra szoritokom hát, hogy a Nagyvár ad hasábjáról, erről a helyről — ahonnet Nagyvár ad öt kiváló Nőegyesülete a bukaresti kongresszushoz való csatlakozását megbeszélte — bejelentsem ugyanannak az öt Nőegyesületnek megbízatásom befejeztét.

Mi sem természetesebb, minthogy Nagyvár ad hölgytársadalmától nyerve a kiküldetést, ezen az alapon kértem és nyertem szót a kongresszuson első sorban is.

Az értekezlet megnyitása előtt a vezetőség rövid megbeszélést tartott. Mérlegeltük a gyűlés anyagát és a szövegre jelentkezték számát. Ez olyan minden várakozást meghaladóan magas volt, hogy amennyiben betartjuk a korábbi programot — melynek értelmében többen a kongresszus keretén belül és az előterjesztendő memorandumok szövegén kívül még előadást is fognak tartani — az a megfontolandó lehetőség merült volna föl, hogy az értekezlet több napra, talán egy hétre is gynyúlik. Ez a delegáltak legnagyobb részét lehetetlenség elé állította. Az erdélyi magyar megbízott hölgyek hát minden külső kényszer nélkül önként lemondtak arról, hogy az elnöki üdvözlő beszédekén kívül előadást tartsanak a kongresszus hivatalos keretén belül. Módját ejtettük azonban annak, hogy közlendőinket intim uton mégis előadjuk a Román Asszonyok Nemzeti Tanácsa vezetőségének; habár a hivatalos értekezleten csupán a ránbizott memorandumok pár szavas bevezetése és ismertetése szorítottunk is, időnyerés szempontjából.

Minthogy a gyűlés helyének Bukarestben való kijelölése több város intézményei számára lehetetlenné tette a személyes képviseltetést, ezek csupán memorandumaikat küldték be, azzal a kívánsággal, hogy a gyűlés előadói közül valamelyik számára ossza ki őket előterjesztésre a kolozsvári központi intéző bizottság. A kívánság könnyen kivihető volt, mert másrésztől viszont sokkal több delegált gyűlt össze, mint amennyire eleve számítottak. Így jutott nekem a nagyváradi memorandumok ismertetésén kívül még több város (Nagyszombat stb.) több intézményének és az erdélyi kath. iskoláknak emlékirata, ismertetés céljából. A kongresszus megnyitásával Cantacuzino asszony előkelő tapintattal úgy intézkedett, hogy a kölcsönösen üdvözlő elnöki beszédek után az előadók elfoglalt helyeik szerint sorba, egymásután tegyék előterjesztéseiket. Így egyik város kiküldöttjét sem érhettem sérelem és a netalan kicsinyes torzalkodásoknak elejét sikerült venni.

Magam részéről elsőben — természetesen — Nagyvár ad Nőegyleteinek memorandumát adtam elő, néhány bevezető szó után, melyekben tudtul adtam, hogy Erdély egyik legnagyobb, ragyogó kulturális multra viszsza tekintő városának öt kiváló emberbaráti intézménye nevében beszélek. Kijelentettem, hogy büszkeséggel teszem ezt, mert megbízó egyesületeim legnagyobbára több évtizedes fáradhatatlan altruisztikus munkára hivatkozhatnak és áldásos működésüknek nagy része van abban, hogy ez a város szociális

szempontból ma egyike Erdély legrendezettebb városainak. Büszke vagyok azonban megbízatásomra azért is, mert Nagyvár ad hódolatra méltó asszonytársadalma egyöntetűleg és minden felekezeti ellentétek nélkül ajándékozott meg képviselő-letével. Nagyvár adon áldott lelki, nagyszerű asszonyok örködnek arra, hogy közéjük felekezeti különbségek éket ne verhessenek, a mely tény a mostani, mérgezett atmoszférájú világban százszorosan jelentőségtes. Kértem tudomásul vételét annak, hogy Nagyvár ad hölgyei nem felekezetenként, hanem kizárólag közös kisebbségi soruk alapján óhajtiák közölni memorandumukat, melynek szövegét ismertettem.

Nagyvár ad memorandumuma után előterjesztettem a többi kiosztott emlékiratot, melyeket a vonaton kézbesített a központi bizottság.

A kongresszus végső határozata, a kapcsolatok fölvétele, a közös központi bizottság létrehozása és a Nőegyletek világszövetségébe való bevezetés ténye már ismeretes.

A legmélyebb hálával mondom köszönetet befejeztét kiküldetésem után Nagyvár ad kiváló nőegyleteinek megindító bizalmukért s ugyanakkor tolmácsolom számukra Öfelsége a királynő üdvözlőit.

Kossuth Lajos a pozsonyi bíróság előtt

Pozsonyból jelentik: Kossuth Lajos a pozsonyi törvényszék előtt... A fülemnek talán nem is hinnék, de a szememnek mégis csak hinne kell. Látom, amint az ablakfülkében ácsorgó csoportjából kiválik egy szürke felöltös ur és lassu, meggondolt léppel a bíró szobája felé indul.

Közelebb ér, most már egészen tisztán látom az arcát és ahogy nézem, csodálatos, szorongó érzés fog el, mintha kísértetét látnék.

Igen, ez az arc hamisítatlan Kossuth-arc és pedig nem is annyira Kossuth Lajos, mint inkább a fia, Kossuth Ferenc arca.

Kossuth Lajos eltűnik a bíró szobájában. Utána indulok.

Odabenn a bíró javában kérdez:

- Neve?
- Kossuth Lajos...
- Lakohelye?
- Liptószentmiklós.
- Foglalkozása?
- Bőrgyári igazgató...
- Köszönöm. Kérem az ügyvéd urakat,

hogy terjesszék elő mondanivalójukat.

Hosszú és szenvedélyes vita indul meg az ügyvédek között, amelyben Kossuth Lajos sokkal passzívabb szerepet játszik, mint nagynevű öse a negyvennyolcas forradalomban... Kossuth Lajos az egész tárgyalás alatt egyetlen szót se szolt. Mély szemének tekintete unottan révedez. Csak amikor a gépirókissasszonyhoz ér tekintete, akkor derül ki alig észrevehetően az arca...

Odakünn a folyosón persze meg is kérdeztem.

— Hogyne, öcsém, hogyne, rokona vagyok Kossuth Lajosnak. Annak az „igazinak”, tudja! — fúzi hozzá és jóízűen elmosolyodik. — Véroknaság? Meghiszem azt. Mi Arvából vagyunk, Kossuth Lajos meg Zemlénből származik. De az én öregapám édes unokatestvére volt neki. Unokaöccse volnék tehát én harmadiziglen...

Öregapám jól ismerte még a „nagy”, a monoki Kossuth Lajost, de meg kell vallanom, nem nagyon szerettek egymást, mert az öregapám sokkal higabb véru ember volt, mint az unokafivére. Mégis, amikor Világos után Kossuth nagy gyorsasággal Törökországba készült,

Zsibödlönök

gyári áron alul. — Zománc-edények angró- és detailban a legolcsóbban beszerezhetők

FRIEDMANN MAYER-nél

— Ugyanott egy világos szuterén helyiség azonnal kiadó. —

Str. Nicolae Jorga (Zöldia-utca) 21. sz.

felugrott még Zemplénbe és utközben az Arván lakó öregapámékhöz is ellátogatott.

Ők persze mindenben segítségére voltak és marasztalták is, de a „kormányzó” folyton csak azt hajtogatta:

— Sose bántódtok, visszajövök én nem-sokára. Most Törökországba készülök, de meg-lásdátok, egy-kettőre hazajövök ám én azok közül a „kopaszfejű hitlenek” közül...

— Mosolygott is hozzá, amikor ezt mondta, de bizony hiába mosolygott szegény Kossuth La-jos... Sose tért ő vissza öregapámékhöz, An-gliába vitte őt aztán a tövises vándor-ut. Hanem, ha kedve van öcsém, egy-két „elik-viát” bizony mutathatnék odafönn Liptószent-miklóson...

— Készönöm igazgató ur, ha arravisz az utam. nem fogom elmulasztani a látogatást...
Z. E. D.

A gyűlölet joga

Olvasuk Hermann Bahr tollából és bosszan-kodunk rajta, hogy egy Srbik nevű cseh-német író könyvet írt Metternich Kelemenről, amelyben reha-bilitálni igyekszik a mult század első felének rette-gett sötét osztrák kancellárját.

Metternich Kelemen. Az osztrák császárság e Mussolinijéről, vagy ahogyan Bahr röviden nevezi őt: Európa köpöcsészéjéről már iskoláskorunkban is helyesen informálva voltunk. Az a férfiú volt ő, akinek műve az ugynevezett *Szentszövetség* hosszú évtizedekre minden liberálisabb mozgalmat csirjá-ban fojtott meg a XIX. évszázad elején. Metternich a napoleoni háborúk s a forradalmi szellem letörése után a korlátlan tekintély és kritikátlan némaság békejével óhajtott megajándékozni a Habsburg-birodalmakat. S minthogy politikai koncepciója sok-sok szélesebb volt annál, semminthogy a monar-chiát izoláltan tudta volna szemlélni a többi európai államoktól, a némaság békéjét a létrehozott szövet-ség valamennyi tagállamára próbálta ráoktrojálni. Egyzóval Metternich Kelemen — mai termi-nológiával — szanált, konszolidált.

Soha anyai politikai gyilkosság egymást nem érte, mint Metternich aranynapjaiban. Kotzebue megöletésétől addig a napig, amikor Lamberg grófit Pesten meggyilkolták, több mint kétszáz me-rénylet jelezte a belső elégtételt, ami a hatalmas kancellár politikája nyomán keletkezett. S az 1848-ban diadalra jutott szabadság mozgalmaknak egyik legnagyobb személyi vívmánya éppen Metter-nich távozása volt. Amit egy generációnak keres-tül egy egész kontinens nem tehetett meg: most fel-szabadult elégtétellel iktatta az emberiség Metter-nich nevét az örök gyalázat lapjaira. Így élt a nagy kancellár emléke feketén, riasztón, ragályosan a történelemben.

Míg nem egy napon le nem ült íróasztala mellé Srbik cseh-német író és elkezdte rehabilitálni Met-ternichet. Kévsz mentesítet talált ő is Metternichre, a politikusra és a mentőakciót csak a kancellár emberi vonatkozásainál sikerült valamennyire ke-resztül vinni. Alapos kutatások segítségével kimu-tatta Srbik, hogy Metternich olvasmányai olyanok voltak, amik egyáltalán nem vallanak zsarnok ke-délyre. Jean Paul, Goethe és Heine neveivel védi az író Metternichből azt, ami egyáltalában védhető. S ismerjük el, a védelem minden erőszakossága mellett is igen sok szellemes fordulatban bővelkedik. Fölötte valamerő például Srbiknek az a légionárius művelete, amivel a Habsburg érdekek kétségtelenül lángeszű, de a világ legtöbb jogával gyűlölt expo-nensét a nemzetek elnyomójából páneurópeárré menti át. Ezt a tételt az íróbravúrral Metternich ama mondasából vezeti le, amit annak idején Wel-lingtonhoz intézett: „C'est que depuis longtemps l'Europe a pris pour moi la valeur d'une patrie” (Számomra Európa régóta a haza-fogalom értékét vette föl.)

Több mint bizonyos az, hogy Metternich pályá-jának megítélésében Srbik olyan dokumentumokra hívja föl figyelmünket, amiket eddig az elfogultság figyelmen kívül hagyott. S a történelmi megítélések átírevidéálása tudjuk nem szoktak kellemetesen hatni a tömegekre. Amikor Görgeit rehabilitálták, vagy amikor tizenöt éve Székfi Gyula új színek-kel füstötte át Rákóczy Ferencről alkotott, régi kép-zeteinket: a restaurációs műveletek, mindannyiszor nagy tömegérzékenységekbe ütköztek.

Nem volt igazságos a szenvedély szembe-helyezkedése az új nézetekkel de viszont sem-milyen történelmi szellemesség sem elég erős ahoz, hogy elvegye a meggyötört népek egyetlen elégtételét, mely elnyomóit az utókór számára is megvetette, hőseit pedig felmagasztosultta avatja. Félzsarnokoknál félreértett hadvezéreknél sikerül-het olykor a retus, de olyan tipikus tirannusoknál, mint Metternich volt, a népek a gyűlölet szent jo-gát a legnagyobb történelmi rabulisztika ked-véért sem fogják feladni soha.

Tabéry Géza

Ezüstözést, nickelezést

hőcípő és kalucsni javítást, ugyszintén varrógép és kerék-pár javításokat ju-tányosan eszközöl:

Kalenda-cég Oradea-Mare

NŐIKABÁTOT

most vásároljon,
most olcsóbban vásárolhat!
most a választék nagy
most sok pénzt takarít meg

Elegáns kabátok
már 950 leitől kezdve.

HEVESI női divatruházában,
Strada Nic. Jorga (Zöldia-utca) 8. sz.
Cimre üdvözljen!

Közismert

hogy női- és férfi szövetek, vásznak, sifonok, zefírek, zseb-kendők, selymek s minden ha-sonló cikkek legmegbízható-ban kaphatók a

Glücksmann cégnél
Piața Unirii — Szt. László-tér

Gomblyukkötést, Endlizést

gépen jutányosan vállal

GLUCKMANN

Str. Saguna (Kapucinus-utca) 4.

Bőrkabátok, szőrme-beke-csek, raglánok, kész férfi-ruhák a legolcsóbban

Klein Sándor

ruháüzletében Sas-passa-ge,
— Erzsébet kalap-szal-on mellett — szerezhető be.

Trágyadombot raktak egy városi köztérén

Csak néhány nappal ezelőtt írtuk meg, hogy a város végre elhatározta a Munktelep vízvezetékének bevezetését, mert az orvosi vélemény szerint a telep vízvezeték nélkül valósággal járványfészek volt és a lakosság egészsége veszélyeztetve volt ezáltal. A Munk-telep nem egyetlen és bizony nagyon sok olyan városrészt tudnánk felsorolni, kü-lönösen a külső területeken, ahol a lakosság valósággal ki van téve a járvány pusztítá-sának.

Tegnap az egyik külvárosból, az ugyne-vezett csillagvárosi rétről kerestek fel ben-nünket, hogy felhívják a figyelmet az ottani állapotokra. Az utolsó két-három esztendő-ben igen sok modern új házat építettek ott, tekintélyes költségekkel és ma már különö-sen sok tisztviselő lakik ezen a részen. El-panaszolták, hogy itt a csillagvárosi réten valóságos szeméttelp keletkezett. Kövezés és csatornázás nincs és így esős időben bo-káig erő sárral kell megküzdenni azoknak, akik itt laknak. De legkellemetlenebb az, hogy a házakkal szemben néhány lépésnyire egy köztér közepén hatalmas trágyadomb és szeméttelakó hely van, amely kibírhatatlan büzzel tölti meg a környéket. Ez a terület valóságos járványfészek és nem csodálunk, ha járványos megbetegedésekről ténnek jelentést az ottani lakosok.

Felhívjuk a városi köztisztviselési tüzem figyelmét, hogy vizsgálja be a való helyze-tet és tegye lehetővé azt az ott lakók ré-szére.

ZSOLDOS

:: tanintézet ::

Budapest, VII, Dohány-u. 84.
Telefon szám József 124—47.

Magyarország legre-gibb, legismertebb elő-készítő intézete. A leg-jobb sikerrel készíti elő köznevelési ma-gdandvágókat, éretse-gire felkészítő és. Nész-léltészeti kedvezmény teljes anyagi felelősség

Heti értesítés!

Érkeztek nagyon olcsó árban

gyógyszereseknek tégelek, gyógy-szer üvegek, kölnivizes üvegek, par-fümös üvegek, étheres palackok, irigátor üvegek, agydedények. stb. stb.

Kereskedőknek

likőrös-, cognac-os palackok, demijo-nok, saját gyártmányú, lámpák, lámpa-csővek, tábla ablak üvegek.

Eladás nagyban és kicsinyben

Biharmegyei kereskedőknek fuvarossal szállítatunk

F r a t i i Komlós Testvérek

Gyári raktár — Nagykereskedés

Oradea-Mare — Nagyvárad

Strada Nicolae Jorga (vlt Zöldia-utca) 13 szám.

Telefonszám: 3-72.

Ehgyomorra fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi keserűvíz

jó étvágyat, kellemes közérzést és munkakedvet biztosít ! ! !

Az IGMANDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel ! !

Társadalmi problémák

Uri leányok a színpadon

Ezt a társadalmi problémát társaságban veteltük. Az volt a kérdés, hogy társaságbeli leányok lehetnek-e a színpadra, színiskolába anélkül, hogy társaságbeli mi voltuk csorbát szenvedne, és ne maradhatnák-e tovább is mint színinövendékek a társaságbeli leányok barátnőjeként a leánytársaságai sorában.

A kérdés sokkal mélyebb és nagyobb jelentőségű, sem hogy ne volna érdemes, sőt korszerű beszélni róla, meghányi-vetni és meggyőzni azokat, akik színésznői pályát, mint életpályának csak részét vélik ismerni — amelyet nem is ismernek tulajdonképpen.

Mindenek előtt lássuk azt, van-e értelme annak, hogy a társaságbeli leányok a színésznői pályára lépjenek. Speciálisan Erdélyt tekintve azt kell megfontolnunk, hogy föltétlenül nagy szükség van a társasági színészet megmentésére érdekében arra, hogy a magyar társadalom társaságbeli családja ne idegenkedjen a színi pályától. A magyar színigazgatás megmondható, hogy nincs válogatás Erdélyben, nagyon kevés a színésznő, a jó színésznő. A férfiak között még lehet válogatni úgy ahogy, de elég szegényesen, de a női gárdában nincs válogatás, a szelekciójuk. E tekintetben tehát a társasági színészet, temperamentumos társaságbeli leányok nem kapnának szerződést, nem lehet aggódni a színészet első feltétele az intelligenciát, társasági csiszoltságot, továbbá az irodalom és történelem, zenei ismeret már is magukkal viszik. A föltétlenül állanak sok más színinövendék föltétlenül kiváló uricsaládok gyermekei közül csak kevesen tudták átörökölni a konvenciókat, azoknak is része az operaénekesnői pályán érvényesítette a társasági tehetséget.

Erdélyben csak nagy nehézségek árán tudnak a tagok tagokat verbuválni és a Hetényi színiskola és néhány színész magániskolája éppen a társasági gyermekeket nélkülözi. Holott ezeknek a társasági más neveltetésüknek fogva gyorsabb és hatékonyabb csak a magasabb iskolát kívánja megmondani, hogy a színpadon megállhassák helyüket a társasági színészekhez juthassanak. A színiskolában s a színpadon való megjelenésük pedig a társasági nemességük fog hatni azokra, akik a társasági tehetség nélkül próbálkoznak a színpadon, mert károsan hatnak az iskola hírnevére. Vi-

szont ha megfelelő már csiszolt anyag áll a színiskolák rendelkezésére, könnyebb a selejtezés.

A szülőknek komolyan meg kell fontolniaik gyermekeik jövője érdekében, hogy érdemes-e és szabad-e az ősi felfogásnak tovább is hódolni, vagy pedig a művészetet művészetnek tekintve nyugodt lélekkel ereszti a színpad biztos jövődelmet, esetleg világsikert, szép jövőt ígérő deszkára.

Aki ismeri a kulisszák mögötti életet, az tudja, hogy ott nagyon is komoly az élet. A szerepek ezer gondot adnak és közelről sem olyan léha ott a világ, mint amilyennek a nagyközönség elképzel egy esetekből megítéli. És hogy tere van ott azoknak a leányoknak, akik zene, tánc, ének-iskolák éveikig tartó csiszolása után válnának színésznővé, akik már hazulról hozzák azt a műveltséget, társadalmi finomságot magukkal, amire minden színésznek, színésznőnek szüksége van. Az így színpadra került férfival nem történhetik meg tévedésekből sem, hogy a herceg előtt mindkét kezét nadrágszebbe dugva, cigarettája füstjét a hölgy arcába fuja mondja el szerepét, mint ahogy egyik, egyébként nagyon intelligens színésznőnkkel történt meg a mult esztendőben és a társaságbeli leány inkább bele tudja magát élni a színpadi grófnő, hercegnő, vagy sarki kő szerepébe is.

Mondom, az erdélyi magyar színészetnek nagy szüksége van a társadalom már iskolázott és tehetséges, színpadra termelt gyermekeire, azoknak pedig kenyérkereset szempontból reá.

Nagyváradon a Petróczy Alice színpadra lépése és jelentős sikerei példaképpen állhatnak az anyák előtt. A zeneiskolákból nem egy leányt predesztinálnak képességei a művésznői pályára, csak szét kell szakítani azt a hazug függőnyt, amit a közönség s a színészek közé emeltek nem egészen igazságosan.

Most a nagyváradit uritársaságoknak egy másik kiváló tehetsége: Mayr Margit próbálkozik, ismerősei hosszas unszolására a színpaddal. Mint énekesnő már is feltűnt, minden idegslés a színpadra termelt, túl van zeneakadémiai vizsgái, gyönyörű hangja, elsőrangú muzsikalitása predesztinálja arra a pályára, melyet eddig elzárta tőle a konvencia. November 18-án a Kath. Körben hangversenyt rendez Mayr Margit, csak így, ilyen kísérletezések után mer a színpadra jelentkezni. Ez is helyes. De neki is és minden hozzá hasonló tehetséges leánynak jelentkeznie kell a színházigazgatónak, a színiskoláknak, ahol a játéka, a színpad technikájába vezetik be őket, s örömmel fogják fogadni kopogtatásukat. A színház nem akadály a férjhezmenésüknek sem, sőt az életnek olyan iskolájával ismerkednek meg, amely jó kihatással lesz családi életük megalapítására, boldogságára. Félre tehát az álarckokkal: a Petróczy Alicét, Mayr Margitot fogják megmenteni az erdélyi magyar színművészetet.

P. Gy.

Darvas harisnyái legjobbak

Paplan, madrac nagyon szép kivitelben készült Hajnal & Rózsa cégnél, Strada Josif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1. szám alatt.

* Molett hölgyek számára utolérhetően melltartók melltartó- gyomor- és hasköpő kombinációk rendelhetők evényi termetre csakis: Kováts Sándornénál Nilgesztelep. Legujabb divat.

DIVATRIDIKÜLÖK nagy választékban SZABO J. fűsű áruházban, Sas-passage.

* Legjobb telefonkészüléki villanykörte és manometer raktáramról. Házi telefon s villany-szerelést, minden fémpari s eszterga-munkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz elektro-mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512.

Harisnya, keztü, selyemsál nagy választékban Szenszki Miklósnál, Sas-passage.

* Köhögés, rekedtség, hurut ellen legjobb a valódi Réthy-féle pemete-fűcukor. Mindenütt kapható.

H. G. Wells: Világok harca . . . 120 lei

* Legszebb és legfinomabb kivitelben női és férfi bőrkabátok megrendelhetők. „Chic” bőruhaszalón Bul. Reg. Rerd. 20. Ezelőtt Calea Victoria 1.

GÉPKONSTRUKCIÓK

* és javítások, Strada Alexandri 48. Törött géprészek garantált hegesztése

Itly könnyelműen hagyja
veszni pénzét aki nem
LUKÁCS & CO-nál
vásárol.

STR. ALEXANDRI
NO. 2

Kockás
a
divat!!

Mosse
hirdetés

Kockás a divat!

Legujabb férfi- és női-
szövetek érkeztek

LUKÁCS & CO.
részletáruüzletébe
Str. Alexandri (Teleky-utca) 2

Dupla széles Kockás szövet Kp. 3 hórá 5 hórá 126- 132- 139-	Dupla széles tisztá guapi- szövet kockás ruhára Kp. 3 hórá 5 hórá 320- 335- 350-	140 széles kockás angol szövet kabátára Kp. 3 hórá 5 hórá 315- 330- 355-
140 széles kockás angol szövet Kp. 3 hórá 5 hórá 210- 220- 230-	Nagy partie-vétel! angol szövet férfi ruhákra Kp. 3 hórá 5 hórá 700- 730- 770-	Cca 5000 méter angol himalája kockás szövet női kabátára Kp. 3 hórá 5 hórá 600- 630- 660-
Prima ingzephre Kp. 3 hórá 5 hórá 60- 63- 66-	Szepességi vászon fehérneműre Kp. 3 hórá 5 hórá 52- 55- 58-	Szepességi I-a kelengye- vászon Kp. 3 hórá 5 hórá 76- 80- 84-

Szemérem és ruházkodás

Elvitathatatlan az a benső összefüggés, a mely a szeméremérzés és a ruházkodás között fennáll, valamint az is bizonyos, hogy a kulturfejlődés folyamán a ruházkodás a finomabb szexuális szeméremérzés további fejlődésében sajátosan önálló szerepet játszott. Talán különösen hangzik, de bizonyítható tény az, hogy nem a szeméremérzés felébredése váltotta ki az embereknél a ruházkodás szükségességét, hanem a ruházkodás folytán ébredett fel az emberekben a kölcsönös szeméremérzés.

Mert hiszen tudjuk, hogy a szeméremérzés, mint élettani indulat teljesen független a ruházkodástól. Látnuk azt, hogy teljesen kulturálatlan és civilizálatlan népeknek, akik a ruházkodásnak semmiféle módját nem ismerik, a szeméremérzés megvan, noha az nálunk más alakban nyilvánul meg, mint a kultúrnépeknek.

C. H. Stratz, a női ruházkodásról szóló kultúrtörténeti tanulmányában vizsgálatainak eredményét összehasonlítva más művelődés és művészettörténelmi ténnyel azon meglepő következtetésre jutott, hogy a ruházkodásnak első, ősi célja, nem a testnek befedése, hanem egyedül és kizárólag a felcicomázás, a meztelen testnek ékesítése volt.

A ruházkodó ember érzi először a szegényérzetet és ez is csak akkor, amikor nem állanak rendelkezésére a címához való ruhadarabok. Így van ez a primitív, de így a civilizált embernél is.

A ruházkodásnak első megjelenési formája az ősember öltözetének jelképezése a bőr színezésében és tetoválásában állott. (Westermark.) Igen érdekes az a körülmény, hogy a test befestésére és felcicomázására való hajlandóság az embereknél már a történelem előtti időkben is megvolt. Lehetséges — amint Stein Lajos írja — hogy a kendőzés és az arcfestés története, amelynek keletkezését Verulami Baco „Kozmetika” című művében a bibliai ó-kor idejére teszi, egész biztonsággal követhető vissza a vaskorszak emberéig, akinek intellektuális és erkölcsi tulajdonságaira ez a tény eléggé élénk világot vet.

A testnek festését és tetoválását, mint a ruházkodás legkezdetelegesebb formáját foghatjuk fel.

Érdekes, hogy a tetoválás még a modern kultúrnépek bizonyos alsóbb néposztályainál a mai napig is fellelhető, így pl. matrózoknál, betörőknél, stb. A dekolletált ruhák divatja a XVI-ik században keletkezett, addig a nők nyakig begombolt ruhákban jártak. Steinen és Stratz kimutatták, hogy a kultúrnépek női ruházkodásának egyenesen erotikus karaktere van, különösen a ruházkodás ama módjának, a mely holmi lenge szövetekkel csak félig takar, sejtet és így bő táplálékot nyújt a fantázia tulkapásainak. Ez a félig való eltakarás, amint a francia „retrousé”-nek nevez, nem más, mint annak a művészetnek, hogy hogyan kell a ruhának kecsességét a test kecsességével valami rafinált módon kölcsönhatásba hozni.

Vannak dolgok, mondja Montaigne, amelyek csak azért lesznek elfeledve, hogy az által még inkább érvényre juthassanak. A test egy bizonyos részeinek a ruházkodás által jobban való érvényrejuttatása már a klasszikus ó-korban kezdődött, noha akkor még a tulajdonképeni „divat” ismeretlen volt, mivel a ruházat nem simul szorosan a testhez, nem olvadt vele egybe, mint manapság és azért nem is látszik úgy, mintha a testnek folytatása, avagy helyettesítője volna. Teljesen hiányzott a mai divatnak oly irányu raffinaltsága, amely a ruházat útján akar bizonyos testrészeket inkább érvényrejuttatni.

Majd bekövetkezett a ruházatnak kettéválasztása alsó és felső ruhára, amely erotikus

szempontból igen nagy lépés volt, mivel a derék (taille) ily módon jobban érvényre juthatott és ezáltal a félig eltakarás lehetőségei sokszorosán megszorodtak. Lucianus szerint a derék, amelyet tulajdonképen a derékszíj, vagy az öv is meghatározhat, a női ruha fokozatos kettéválasztása által bizonyos mértékben elvi jelentőségűvé lett és az egész női testet két részre: egy felső és alsó testre osztotta.

Kijelentése szerint a fűző nemcsak esztétikai, hanem higiénikus szempontból is kárhóztató. A fűző nagyban befolyásolja a női test szép körvonalait és az általa létrehozott darázsderék torzított tulajdonsága a természetes viszonyoknak. A fűző és egyéb aszkózók segélyével létrejött karcsu, esztétikus, az u. n. „præraphaeliticus” női alakok, amelyeket igyekeztek a felső testen minden eltüntetni, hogy külsőleg a férfiakhoz hasonlóakká legyenek, egy időben nagyon divatban volt, de azután bekövetkezett a fűzőnek az eltűnése, az u. n. reformruhák alatt, amely utóbbiak ugyan nem csupán a fűzőnek, mint olyannak eltűnését vonták maguk után, végeredményükben ugyanazt a hatást és eredményt váltja ki, mint a fennemlített karcsu, aetherianus, ideális, præraphaeliticus alakok. A ruházkodás eme két véglete között egyébként nem nagy különbség van, csupán egyetlenség betű, — mert amíg az előbbiek a maguk légius mivoltukban magukon mindent eltüntetni akartak, a mostani divat ruhái mindent előtűntetni akarnak, mert most ez a szép, ez az elragadó, ez az ideális, ez a divat, újabb bebizonyítja a latin közmondásnak amaz örök igazságát: tempora mutantur, et nos mutamur in illis: hogy változnak az idők és az idők járásában változunk mi is — legalább az izlésünk.

Gyöngyösi ridikülök nagyon olcsón a „DOK”-ban. Reg. Ferdinand 16.

Őszi idényre eredeti

**angol szövet
különlegességeim**

kizárólagos mintákban megérkeztek.

**Czitrom Dezső uri szabó
Piata Unirii (Szt. László-tér) 5.**

**Az ördög fekete,
de mégsem olyan fekete,
mint a**

SAS

**védjegyű
cipőkrem!**

Képviselő: Kirschner Vilmos
Oradea-Mare, Str. Cosbuc 11.

ERTESÍTÉS

Uri szabóságomat egy a mai kornak megfelelő RUHATISZTÍTÓ és JAVÍTÓVAL kibővítettem, ahol is bármilyen elhanyagolt ruhák felelősség mellett **OLCSÓN** és **SAKSZERŰEN** KITISZTITVA, JAVITVA és azután pontosan házhoz szállítva lesznek

FELVEVO ÜZLETEK

Strada Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 17. szám Mandel, Unirii (Szent László)-tér 5. trafik.

Biró László
uri-szabó ruhatisztító osztálya
Str. Ciorogariu (v. Uri-utca) 24.

Amikor a gyilkost kémiai találmánya árulja

Párisból jelentik: La Rochelle város bankját néhány hónappal ezelőtt kifizették. A bank pénztárhelyiségében holttal küldt a bank egyik szolgálója, akiről megállapították, hogy a bankrablót munkájukban akarta akadályozni, mire azok gummagyonverték. A megindult vizsgálat során, hogy a pénztárszekrényt nem törték fel, hanem a zár körül valamely ismeretlen személy által anyaggal bekenték, amely pár nap alatt a vaspáncélt a szoros értelmében elpusztította. Ugyancsak La Rochelle közelében régebben megölték az Audaire család egyik fiát, Audaire-család a La Rochelle város kénék legelőkelőbb családjai közé tartozott, senki sem tudta megjelteni a rejtélyt, hogy okozhatta az öreg Audaire-né halálát. A család csak annyit tudott itt is kideríteni, hogy áldozat kastélyának vasrácsos ablakainak a be- a gonoszító s a vasrácsokat a La Rochelle bankfiatalkodás mintájára szintén egy ismeretlen maró-anyaggal rágatták át. A megsemmisítő kastélyba aztán csakhamar beköltözött egyik unokaöccse, Jaques Audaire. A fiatalos beköltözködése után sorra látogatta a nyek előkelőbb családait s eközben a Rochellei ügyvéd lakásán összejött egy-egy egyetemi tanárral, aki Audaire megpillantott kor így kiáltott föl:

— Ah Jaques Audaire, mily régen önt!

Elmondta a tanár, hogy Jaques egyike volt az 6 legkiválóbb kémikus tanárainak, aki már fiatal diákkorában vegyszerek előállításán fáradozott. A tanácsára nyomán járult a gyau Jaques re, akit csakhamar letartóztattak s akiről nap megartott törvényszéki tárgyalás során bankfiatalkodásért és a kétrendbeli gyilkosságért halálra ítélt.

Nov. 7 Vasasb
Kat. Körben

„Zeppelin” kályhacze
a háziasszonyok kedvence, mert a fűtésnél szagtalan s hőálló. — Gyári lerakat:
Schönzweig & Bee
festékkereskedőknél, Str. Avram Iancu (v. Kossut

Autogénhegesztési munkái
ne vigye kontárknak, sem másodkézbe csatni, mert sokkal olcsóbban és jobban meg
Orlei és Fiedler
autogénhegesztő és fémpartelep-nél, ahol mi e fajta munkákat felelősség mellett végezték, Episcopul Radu (Sztaroveszky-utca) 9. szám

Schöberl-ágy
készen és megrendelésre kaphatók **3500**
ART KARPITOSNAI
Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-Minden e szakmába vágó munkák legsoárban és felelősség mellett készülnek.

Nagy választék **női kabátok**
legolcsóbb árak.

„Modell” áruha
Strada Vlahuța (v. Szent János-utca) 6. szám

Evtizedes tanulmányut
világvárosokban garancia arra, hogy angol és f
uri-szabóságom
a legkényesebb igényt is kielégíti. Elfogadható
Angol szövetek raktáron!
Kenéz Ferenc
Strada Ciorogariu (Uri-utca) 29. szám. — Glimadzulimul s

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

IPAROSOK LAPJA

Iparossors

Nem valami virágos és örömet szolgáltató állapotokat él az iparos sehol. Nemcsak az államhatalom részéről nem veszik figyelembe az iparosok és munkásaik produktív termelő munkát, hanem az államhatalom közegei is olykor brutalitással fizet mindazon jókért, mellyel az iparos a társadalom fenntartásához járul.

Ennek tisztviselőink, akik több-kevesebb megérssel viseltetnek a polgárság ügyei iránt, de csak olyanok is, akik ezeknek működését nem ezért kritizálják, erélytelenségnek és károk tartják.

Az elmúlt héten Nagyvárad város közigazgatási jó hírnevét megszegő eset történt, amikor a Plesz Aron-éle üzletben egy rendőrszabálytalanságok akart volna megadni a miután ez nem sikerült, a higgadt és nyugodtan dolgozó munkásokat felpofozták, majd közülük egyet, aki már évdek óta a legnagyobb elismerés mellett példajósággal dolgozik a cégnek, bekísértette, hogy a rendőrségen ismét és még jobban bánazzák.

Szomorú, hogy napjainkban és éppen Nagyváradon ilyenek megtörténhetnek és éppen Nagyváradon, ahol pedig a konszolidáció még csak előrehaladottabb, mint más helyeken. Ahol a polgárság és a hivatalvezető, vagy polgárság között is oly példás rend és megőrzés mutatkozik, különösen fájdalmasan érint minket, iparosokat, hogy egyszerű emberi alulból, vagy talán illuminált állapotból ki-ülág megtörténhessen az, hogy nyílt üzletben négy védetlen munkát egy rendőrszabálytalanság, egyet közülük úgy, hogy sérüléseitapon túl gyógyuljanak. Szomorú az, hogy a polgári mómorba esett tisztviselőnek ez nem is esete, mondhatnánk, számtalan feljelentésért már ellene, megtörles azonban azokat követte.

A Plesz-cég munkásain elkövetett hivatalos alommal való visszaélés és súlyos testisértés csak a munkásokon esett meg, érte a sér- az egész husiparos társadalmat, miért is a iparosok szindikátusa nem elégedett meg az- hogy a rendőri és megyei prefekturánál élt elentéssel, hogy a sérülést szenvedett munká- az ügyészséghez feljelentették a nevezett tisztviselőt, de a husiparosok országos szövete- utján a miniszterhez is előterjesztéssel élt, mert nemcsak saját, de a város polgárai érdeké- is szükségesnek látja, hogy az ilyen nem- támadás megtorlások és példás büntetést- ojon a hatalmával visszaélő. A husiparosok- zetősége megnyugtatót kapott dr Regman- klós és Catana Aurél prefektusoktól, hogy- gételt fognak szerezni a sértettnek és mi bi- nek is benne, hogy az ő egyenes jellemük külö- sen az iparosság és munkásság iránt megaj- nult rokonérzésük nem fogja engedni a kér- eses ügyet elaludni és a verekedést elkövető- ztviselőt büntetlenül hagyni.

Hová jutunk, ha a rend hivatott őrei a tör- nyt és a rend ily flagrans megsértését mutat- s ha ezekért nem jön el a méltó büntetés.

HUSIPAROSOK A PREFEKTUSNÁL

Az Ipartestület husiparos szindikátusának zetősége felbátorítva attól a megértő jóaka- tól, mellyel az iparos polgárság iránt a Pre- ctus ur viseltetik, az elmúlt héten hét pont- álló előterjesztésben kérte a Prefectus urat helyeztet javítására. Elsősorban is kérte, hogy- után a csoportos szervezkedés a közérdeket- szolgálja s a csoportban rendfentartásra tö- kszik, a husipari szindikátusba való csatlako- sra serkentse az attól huzódókat és az ab- lal kilépni akarókat. Annál is inkább, mert a- akadás egyúttal széthúzás is jelent s a hus- táadás kérdése a közérdeket és közegészség- yei egyaránt szolgálja s így fontos, hogy a- indikátus, mely erkölcsi alapon áll, megerősít- ssék. Második pontban kérte, hogy az 1922- és 24. években állatforgalmi adó címen a

város által beszedett 1850000 lei a vágóhid szük- séges átalozására, fejlesztésére, esetleg az új vágóhid részbeni építésére használtassék fel. Ez az összeg visszautalásához volna joga a hus- iparosságnak, mert annak idején jogtalanul sze- detett be és céljainak meg nem felelő helyekre használtatt, ettől azonban a husiparosság el- áll, de kívánja, hogy az eddig beszedett 2 szá- zalékos forgalmi adó eredeti céljára, a vágóhid fejlesztésére fordítottassék.

A harmadik kérése az építendő új vágóhid céljaira mostan szedett 100 lei összegnek be- szüntetése. Ugyanis számszerűleg igazolható, hogy az így befolyt összegből csak 15—16 év múlva lesz olyan tőke, melyből egy modern vágóhidat lehessen építeni s így igazságtalan az, hogy a mai iparosok terheltesse meg oly közjárulékkal, melynek hasznát nem vehetik s melynek létesítése nemcsak kizárólag husipari érdek, hanem általános városi érdek. Szerezzen a város most megfelelő tőkét, építtesse fel a vágóhidat, kerjen ekkor vágóhídi díjat az iparo- soktól, mert azt és így készséggel fizetik, uisz annak előnyeit maguk is érzik.

Negyedik kérése a husiparosságnak, hogy a jelenlegi állatárások után szedett 110 lei díjat is redukálja le közbenjárásával a Prefectus ur, mert ez is más városokhoz képest aránytala- nul nagy. Állatnevelési és állatvédelmi célra eb- ből különben is mindössze csak 10 lei fordítta- tik, amit az iparosság szívesen fizetne. De kü- lönben is az ily súlyos és közvetett taxa a fo- gysztásra kerülő hus árát is emeli.

Ötödik pontban hucsarnok felállítását, vagy a felállításához szükséges terület díjtalan átengedését kéri a husiparosság. Ez érthető is, hiszen ma szétlöt, portól, esőtől és sártól védet- len helyen, nyílt piacon árusítják iparosaink a húst, a közegészség rovására. Nemcsak az áru romlik, de az árusító iparosság egészsége is kockáztatva van. Elsőrendű kötelessége tehát a város vezetőségének egy hucsarnok felállítása.

Hatodik pontban a már oly sokszor kért vágóhídi utak jókarba helyezését kéri az ipa- rosság. Sajnálatos, hogy míg kényelmi és luxus érdekeket szolgáló célokra százazreket elkölte- nek, addig egy ilyen nagyfotosságu óriási ter- hekkel igénybe vett ut karban tartására nem fordítanak semmit. Életveszélyes azokon a ko- csival való járás s a nagy gödrök miatt iparo- saink ezeket költenek el a kocsijavításokra.

Hetedik pontban a husáraknak az állat- árakhoz viszonyított maximálását kéri, ha má- a maximálást eltörölni nem lehet. A jelenlegi állapotok mellett ugyanis nem hogy 30 százalé- kot, mely törvényben megengedett kereset, ke- reshetnének az iparosok, hanem számtalan eset- ben rá is fizetnek.

A Prefectus megígérte, hogy a részletesen megokolt előterjesztést tanulmány tárgyává te- szti. A benyújtott kérelemhez képest a Prefectus ur a husipari szakosztály tagjaihoz a következő felhívást intézte:

"Értesítést szereztem arról, hogy egyes hus- iparosok a várad husiparosok szindikátusából kivonják magukat és nem teljesítik azon köteles- ségeket, amelyeket a szindikátusi törvény elő- irt. Így nem hajlandók a szindikátus fenntartá- sához hozzájárulni. Tekintettel egyeseknek ezen magatartására, felszólítjuk, hogy amennyiben 8 napon belül nem alkalmazkodnak a szindikátus hozott határozataihoz, akkor azonnal megteszem a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy az ilyenekről az iparendéely bevonassék."

D. L.

* Az iparosok temetkezési egyesülete. Fel- hívjuk egyesületünk azon tagjait, akik a mai napig elhalálozott 9 tagunk után esedékes tag- díjakat még be nem fizették, hogy az alapsza- bályok 9. §-a értelmében akár pénzbeszedőnk- nek, akár egyesületünk pénztáránál a befizetést haladéktalanul eszközöljék. Igazgatóság.

* Cipész iparosok gyűlése. Felhívjuk a ci- pész iparos szindikátus választmányi tagjait, hogy ma, azaz november 1-én, d. e. 11 órákor választmányi gyűlésre az iparoskór helyiségében értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Ugyan- csak felkérjük a szindikátus tagjait, hogy tag- díj fizetés végett az iparoskór helyiségében va- sárnap délelőtt 10—12-ig lehetőleg a tagsági

könyvecskéjükkel együtt megjelenni szivesked- jenek. Tisztelettel az Elnökség.

* Iparosok a menházért. A személyazonos- sági igazolványokhoz szükséges fényképek ké- szítéséből is hasznót juttathatnak az iparosok a menházak. Egyik helybeli jénévű fényképpszel történt megállapodásunk alapján két vizitagy- ságu puha és vizitkartonra felragasztott képet kap mindazon iparos, aki 30 leiert a szükséges utalványt az Ipartestületnél megváltja. Az ösz- szeg 20 százaléka az iparos menházat illeti. Fel- kérjük tehát az Ipartestület összes tagjait és azok családtagjait, hogy szükséges fényképmeg- rendeléseikkel az Ipartestület útján az iparos menházat támogatni sziveskedjenek. Fényké- utalványok a délelőtti hivatalos órákban min- denkor válthatók.

A legjobb és legmodernebb

MALOMGÉPEKET

gyártja és raktáron tart, úgymint:

Szabadon lengő szikszákot
"RADIAL" szikszák 1925. típus
"REFORM" dara és darce szikszákot
Gabonaszitáló és hántológépeket
Új malomokat tervez és berendez

kiváló külföldi szakemberek vezetése mellett.

Hodossy Géza malomosztálya

NAGYVÁRAD, Str. Moldova 29. Telefon 256
Famegmunkálás gépeknek a legutányosabb árban

ANDRASSY

Oradea-Mare, Str. Vlahuta (Szent János-utca) No. 6.

Szücs

és szörme üzletében
a legjobb divatu szörmek, boák, bundák,
sport-kabátok, méret után a

legolcsóbban készülnek

Ne mulassza el a kedvező alkalmat!

Szőnyeg
Hencsertakarók
Butorszövetek
Matraczgrádlík

nagy választékban, nagyon olcsón

részletfizetésre is

"RAPID"

Str. Alexandri
(v. Teleky-utca) 4.Sokkal olcsóbbak és finomabbak az impor-
tált francia és angol árunknál az

M. M.

Konzervgyár

Simisoara

M. M. Betőltei,

M. M. Jamei,

M. M. Gyümölcs-
és Vegyesizei,

melyek minden nagyobb csemegeüzletben kaphatók

Képviselet:

Korda és Greifeld
Oradea-Mare

megérkeztek az őszi- és téli ágaik DARABONT & SZIKSZAY uri-szabók, — Ferdinánd Király-ut, új plébánia palota.

Utazás Palesztinában

IV.

Beszámolom nem volna tökéletes, ha Jeruzsálem, Palesztina fővárosáról és annak szépségéről nem emlékeznék meg. Jeruzsálem tartotta meg leginkább Palesztinában az ősi, nemes patináját, bár épületei nem oly modernek, mint a Tel-Avivé, azonban reám hasonlíthatatlanul jobb benyomást gyakorolt a város már a természetes szépsége folytán is. Az egész város kisebb és nagyobb hegyeken fekszik. Legmagasabb része a Zion-hegyen épült, a templom hegyével szemben, ahol ma az Omár-mecset van, szemben vele olajfák hegye, ahol Zachariás prófétának és Absalomnak, még Dávid király által épített monumentális emlékműi vannak. E város szépségét egyáltalán nem próbálom leírni, mert akkor napokig nem lennék vele kész. Egyet azonban megjegyzek, hogy nekem a világ legszebb városának tetszett. E város megérdemli a szent elnevezését, mert minden bibliai alapján lévő felekezetnek szent városa. E szent város zsidó lakosai is a legvallásosabbak. Még a vallástalan bevándorlók is ott vallások lesznek.

Itt láttam a régi magyar vallások zsidók által létesített Coleit. Ott találtam a legtöbb olyan zsidót, akik az egész életüket a Tóra tanulásnak szentelik. Főbbük, Chajim Sonnenfeld, megjegyezte előttem, hogy voltaképpen ők az igazi Zionisták, bár nem tartoznak a Zionista szervezethez, mert a szervezet a zsidó nemzeti vallást csakis privát ügynek degradálja. Szerinte a Coleit zsidók nélkül bizonyára nem sikerült volna a Balfour-deklarációt megszerezni és a zsidó nemzeti önthon megteremtési. Mert ők még akkor telepedtek le sok tízezren Palesztinában, amidőn még teljesen elhagyott volt az és erre a népsűrűségénél már hivatkozni lehetett. Szerinte egy gazdaságilag is teljesen független vallások organizációja fogja csak Erec-Jisraelt a Tóra alapjaira felépíteni.

Itt a szombati nyugalom tökéletes. Egyetlen zsidó embert sem láttam, aki a szombatot meg nem tartotta volna, vagy a vallási törvényeket nyíltan megszegné, mert ezt a szent város lakossága meg sem tűrné.

Meg kell még azt is jegyeznem és nem volna teljes a beszámoló, ha erről meg nem emlékeznék, hogy az oltani chalutzok legnagyobb része teljesen vallástalan életmódot élnek. Azonban ez szerintem csak a vezetőjüknek bűne. Mert ezen Chalutzok, akik a zsidóságot és Palesztinát fáradságot nem kímélve, minden komfortról szívesen lemondanak, ilyen ideális embereket jóakarattal meg lehetne a zsidó vallás szépségeinek nyerni.

Ok szerintem a Palesztinában feltárlható gyémántok és vezetőjüknek bűne az, hogy a gyémántok vallásosság tekintetében az ut szelén heverő fekete szénnek lássanak. Az Agudász-Jisroel hívása lesz, hogy a gyémántokról a fekete szén letesszolja, hogy ők azután, mint a csillogó gyémántok, a zsidóság büszkeségeivé váljanak.

Azzal zárom beszámolómat, hogy szerintem minden zsidónak, tartozzon ő bármely párthoz és ha még nem halt ki belőle a zsidóság iránti kötelezettség érzése, a legszentebb kötelessége Palesztina felépítésének munkájához anyagi áldozatokkal hozzájárulnia! Hatványozott kötelessége ez a hitű zsidóknak, mert hisz az Agudász-Jisroel Palesztina munkájának támogatásával, Palesztinát vallások alapján, a Tóra alapjain való felépítéséhez segíti.

Sternberg Izsák,

az Agudász-Jisroel világszervezet
Transzilvániai Palesztinai Bizottság
elnöke.

Szörme újdonságok
Leichner szücsnél,
Sir. Episc. Ciorogariu

CRIS-ARDEAL

vámiroda értesíti a n. é. kereskedő közönséget, hogy a postacsomagok vámolására a ministerium kizárólagos engedélyével bírván, azok elvámolását a mai napon megkezdte. — Iroda: Regele Ferdinand (volt Rákóczi)-ut 55-B. földszint.

Virgil Jonescu.

A betörők klubja

Írta: HENRY A. HERRING.

II. kötet.

— Erre nincs oka — válaszolta Meyer és bezárta szekrényét. — Ne irigyelj senkit halála előtt, mondta a meghalogni Solon, — és én még nagyon is élek. És most menjünk az üveg-házba a Cypridium Meyerit lefotografálni.

Miután Mr. Lukas a ritka exotikus növényt minden oldalról megörökitette, egy óra múlva visszament a kikötőhelyre és elgondolkozva evezelt Bouremouth felé.

Következő hétfőn egy magányos csónak kötött ki Szent György-szigetének déli partján. A fák védelme alatt egy ember lépkedett óvatossan a holdfényben a villa felé. Mr. John Lukas volt.

Elérte a terraszt és amennyire lehetett a ballusztrádok árnyékában haladva, az egyik kőkutya mellett a negyedik ablakhoz surrant, a mely mellett mult vasárnap Mr. Meyert ülte találta.

A valóságot nem lehet tovább titkolni, Mr. Lukas betörő volt, aki munkáját a céh szabályai szerint kezdte meg. Az ablakra enyves papírt ragasztva, lassan benyomta azt. Az üveg vastag volt s a munka bizonyos időt vett igénybe, de Mr. Lukas türelemmel és kitartással dolgozott. Csak egy pillanatra tartott szünetet, hogy hirtelen ötletet követve, a ház összes ablakait végigvizsgálta. Mindegyik erősen be volt zárva s így Mr. Lukas visszatért munkájához.

Végre benyulhatott a támadt résen és az ablakot kinyitva, belépett a szobába.

Ez volt második betörése életében és egy pillanatra elgondolta, hogy ha eddig semmi nem történt is, a jövő mindenféle eshetőséget hozhat.

A Mr. Meyer villájába való belépése óta gondolatban követte a tulajdonos egyéniségét. Egész nap alatt, amit Bornemonthban eltöltött, a fényes napsütésben és strandmuzeika mellett úgy gondolt Meyer úrra, mint egy túltömött feji kis németre, de most az éjszakába és a ház mélyes csöndjébe csak a tenton éles, nyugodt és biztos beszédre emlékezett, meg az átható, metsző pillantására és az általánosan elterjedt híreire, hogy ez a kis emberke ellenfelek nagyon kellemetlen tud lenni. Talán a Mr. Meyer üres széke váltotta ki belőle a gondolatokat. A nagy fölénys, amiből az öreg úr olvasott, még ott feküdt az asztalkán. Lukas rávetette zseblámpájának fényét és olvasta a címét: „Meghívsult tervek és remények”. Ezt rossz jelnek vette.

Aztán gyorsan összeszedte magát. Mi köze neki üres székekhez, nagy fölénssokhoz és rossz előjelekhez? Ő betörő, akinek sürgős dolga van. Most csak erre szabad gondolnia és az álmokat, monológokat e rövid időre ki kell kapcsolnia. Halk léptekkel ment át gummitalpu cipőiben a szobán, széthúzta a nehéz függönyt és belépett a csarnok boltozatán.

A márványhall teljes holdfénytől beáryozva feküdt előtte. A szőlőkút halk csobogással dobálta sugarait a magasa s a színes ablakok szírványai megtörték a vízcseppeken. Mr. Lukasnak nem volt ideje, hogy átadja magát a látvány poétikus hatásának, izgatottan surrant a nagy szekrényhez, melyben a miniatűrkepek vártak.

— Nyomja meg a gombot és a fiókok nyitva vannak. — Mosolygott, mikor a Mr. Meyer németes akcentusa eszébe jutott. Követte a használati utasítást és a fiókok lassan kinyíltak előtte.

Gosway és Engelhart ma nem érdekelték őt, csak a legelső fiók. Ott feküdt a Holbein miniatűrje, melyért Mr. Meyer legutóbb 3000 frankot fizetett. Lukas óvatossan csúsztatva a zsebébe, visszavolta a fiókot és bezárta a szekrényt.

Eddig minden jól ment, sőt nagyon jól. Még csak pár méter, egy függöny, és újabb pár méter volt közte és szabadság között. E percben hirtelen Mr. Meyer jutott eszébe. Mi mindent nem végzett már ez az apró emberke. Megfélemlített egy császárt, becsapott egy kancellárt és megtizedelte pénzügyi versenytársait. Vajon ő, John Lukas, a betörői hivatás tanonca képes lesz-e az új idők e legválasztott emberének eszén túljárni? Csak egy ablakot

kellett széttrönnie, hogy behatolhasson hozzá ellopni a legértékesebb műkinccsét?

Nem, ez szinte lehetetlennek tűnt. Eppa a könnyedség, amivel eddig mindent elrett, volt a legegrosszabb jel. Ujra visszaemlékezett Mr. szavaira: „A betörés kérdésével nagyon bátoran foglalkoztam és azt hiszem, minden ellenfelét legyőztem”. Ő maga most is bizonyban van, ezt a tényt Lukas ma megállította, de kétségkívül mindenféle felvigyázó őrök vannak elrejtve. Egy villamosítás hirtelen lecsúszhat, és Meyer pincemestere, aki háznagyja, vagy akárk egy pokolba is hárítja őket, megjelenhetik, hogy őt gyomorverje. Hacsak a cselédség — uruk távollétében — nem alszik. Mr. Meyer házában bizony legesélyesebb sem bízta rá a véletlenre, éppen ea mély hallgatás sejtette vele a katasztrófa közeledését.

Lukas újra izgatott boldognak nevezte magát. — Nem csoda, ez még csak a második főresem, — mentegetőzött önmaga előtt, s surrant a csarnokon és széthúzta a függönyt.

— Ha!

A szoba tíz perc előtt sötét és üres most fényes világításban sugárzott és Mr. Meyer ott ült szokott helyén a széken!

Meyer felállt és hozzálépett:

— Ah kedves Mr. Lukas — mondta — aztán az öröm. Nem váratlan öröm persze, mindig kedves, mikor saját feltevéseink bebizonyosodnak. Gondoltam, hogy ön vissza fog jönni, interieuröm és ritkaságaim között még legelső tanulmányait tegyen. Ön kíváncsi ber. Nappal már látta a házat és most éjjel meg akarja szemlélni. Igazán nagyon kegyes Lukas zavartan és teljesen szótlanul a függöny mellett. Mr. Meyer egyetlen hangszáru el felháborodást betolakodása felől ügyszólván a sorok között olvasott a fülén Lukas, amelytől a sziverezés csiáltott.

— Talán innen még nem ismeri a kilakoztatást? — mondta a német, — nézze meg jól kérem.

(Folyt. köv.)

A szépség forrása
AGI
Számos elismerő levél bizonyítja a színtények csodás hatását. Kapható den gyógyszerárban és drogériákban a megyei főraktárban.

Sarkas István „Apollo” drogéria

Reumás?
Ez ellen legjobban használnak
Bayer Aspirin
tablettái.
Csak ez eredeti csomagolást vásároljunk (6 vagy 20 tablettát tartalmazó) a fehér-zöld-piros pecsétbélyeggel ellátva!

Rimanóczy
Műbútor és Parkettgyár R.-I. Str. Clujului 11
TELEFON 2-79 sz.

Irodabútorok, műbútorok I. és II. oszt. parketták. Fenyő és tölgy fűrészárak. Bérválgatteren. Mindennemű ládát, összeszegetteit és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

Mielőtt **BUTORT** vásárolna, **DANIBERG és WALDNER** bútornagyáruházát tekintse meg Wallerstein Ferenc Utódei Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 19. sz.

* Dr. Edlmann Menyhért orvos (Rimnőczy-utca 12.) rendeléseit ismét megkezdte.

* Eljegyzés. Rosenfeld Böske Oradea-Mare és Schmidt Mayer Cluj, jegyesek.

Készletű karikagyűrű
ujdonság és minden más ékszer a legolcsóbb
Uránul. Zöldfa-kapu mellett.

* Kosmetikai orvosi intézet nyílik Nagyváradon. Ismét bővül egyvel azoknak az intézményeknek sorozata, amelyek Nagyváradnak nagyvárosi jellegét adnak. Még pedig ez alkalommal olyan intézményről van szó, amely komoly szükségletet fog kielégíteni. Ugyanis, mint értesülünk, dr. Jeremiás Aranka orvosnő, aki most tért haza bécsi és párisi tanulmányútról, a legközelebbi napok egyikén megnyitja kosmetikai rendelőjét, amely a modern tudomány minden eszközével van felszerelve. Dr. Jeremiás Aranka kosmetikai rendelője a barátok temploma mellett levő új Plébánia-palotában lesz. Rövidesen beható módon ismertetni fogjuk dr. Jeremiás Aranka kosmetikai módszerét.

* Esküvő. Horvát Duci és Salamon Lipót ma, vasárnap d. u. 1 órákor tartják esküvőjüket Cuza Voda (Szacsavay)-utca 30. sz. alatt. (Minden külön értesítés helyett).

* DOLLY, Nagyvárad legnagyobb eseménye egész héten műsoron.

* A Gyermekbarát egyesület teadélutánja. Szerda, azaz november 4-én a Gyermekbarát Egyesület legközelebbi teadélutánját a Royal-buffé helyiségekben, amelyen a háziasszonyi teendőket a következő urhölgyek fogják ellátni: Dr. Zsigre Miklósné, dr. Czifra Kálmánné, Balogh Leoné, Megyery Ferencné, dr. Fischer Imréné, dr. Demetrovits Elekné, László Mártonné, József Mici, dr. Lévy Béláné, dr. Fényes Samuné, Sebők Béláné, Wertheimstein Victorné, dr. Pelle Jánosné, Herskovits Lajosné, Hanzlián Ede né, dr. Konrád Béláné, dr. Julier Vilmosné, Marót Sándorné, dr. Illés Istvánné, dr. Váli Péterné. A teadélután kezdete 5 óra.

Menyasszonyi kelengyék tervszerű készítését és összeállítását a legjobb anyagból
Hajnal és Rózsa cégnél
szerezhetjük be.

* Halálozás. Szentpéteri József szabóiparos október 31-én elhunyt. Temetése november 2-án, hétfőn délután 3 és fél órákor lesz a Vlahuta (Szt. János)-u. 34. sz. yásházától. „Kegyelet”.

* DOLLY, Nagyvárad legnagyobb eseménye egész héten műsoron.

* Mizraci delegátusválasztások. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek főlvő hó 23-án Marosvásárhelyen megtartandó VI-ik országgyűlési konferenciájára a Mizraci delegátusválasztások folyó hó 4-én délután 6—9-ig lesznek megtartva a Mizraci helyiségében (Piata Mihai Viteazul No. 2.) Szavazó jogosultságuk van mindazoknak, akik az ezévi Mizraci sikküket bevitolták. A Mizraci erdélyrészi központ választási bizottsága.

* Orvosi hír. Dr. Antal Miklós orvos Nicolai Jorga (Zöldfa)-u. 21. külföldi tanulmányútról hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte.

Dr. Fischer Imre kórházi főorvos külföldi útjáról hazaérkezett.

* Iparművészeti műhelyembe három-négy olyan növendék jelentkezését kérem, akiknek munkásságára kiképzés után is számíthatok. Részletes felvilágosításokat délután 3—5 óra között műtermemben: Mihai Viteazul-tér 11-a, III. emelet. (Ullmann-palota.) Pozsonyi Jenő festőművész.

Preci-
ziós **fogaskerek** gyártás
Str. Alexandru 48

Argaman, tapestra, velvet szőnyegek, abgépást és futó, valamint spárga szőnyegekben a legnagyobb raktár:

Leitner Márton r.-nál

* Szatányi Gizella Bukarest, Bulvd. Tabacar No. 60. keresi édesanyját Szatányi Juliannát, nagyatyja Szatányi (keresztnevét nem tudja) suszter volt. Kéri szépen, aki tud róla, értesítse fenti címen őt.

Reisinger Arnold mechanikai üzem
Str. Alexandru 48

* DOLLY, Nagyvárad legnagyobb eseménye egész héten műsoron.

* Önkéntes árverési hirdetés. Alóírott felszámolás alatt lévő Biharmegyei Népbank r.-t. ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező 4700 drb. Orient Ált. Biztosító r.-t. részvényét dr. Popa György közjegyző közbenjöttével és annak Str. Cosbuc 3. sz. a hivatalos helyiségében 1925. évi nov. hó 2-án d. u. 4 órákor önkéntes nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogja adni. A vételár azonnal ki egyenlítendő. Vételi illeték vevőt terheli. Oradea-Mare, 1925. okt. 31. Biharmegyei Népbank r.-t. felszámolás alatt.

Hajúk és téstárak eddig nem létezett árakban
ENGEL LAJOSNÁL
Sas-passage, volt Enyveshát helyén

1925. NOVEMBER 22-ÉN
D. E. FÉL 11 ÓRÁKOR
A GUTENBERG DALKÖR
MŰVESZI MATINEJA
KATHOLIKUS KÖRBE.
BELEPÉS DIJTALAN.

Rumburgi lenvásznak, asztalneműek nagy választékban érkezett. Előzetes és szolid kiszolgálás.

Hajnal és Rózsa cégnél

* Az Izr. Leányváháznak újabb adakoztak a következők: (folytatás) Gárdos Sándor és Lippe Emy esk. gyűj. 79 lei, dr. Adonyi Béla és Diósi Klári esk. gyűj. 154 lei, Müller Salamon és Heller Klári esk. gyűj. 171 lei, Mandel Hugó és Fuchs Margit esk. gyűj. 380 lei, Meisner Arthur és Füllöp Erzi esk. gyűj. 97 lei, Ritoók Lajos és Munk Klári esk. gyűj. 825 lei, Kálmán Dezső és Gottfried Elza esk. gyűj. 265 lei, Leitmann Ernő és König Adél esk. gyűj. 335 lei, Siechermann Jakab és Winkler Szerén esk. gyűj. 124 lei, Katz Henrik és Stark Szeréna esk. gyűj. 100 lei, Diamanstein Dezső és Kohn Etta esk. gyűj. 73 lei, Albert Izso és Horváth Gizi esk. gyűj. 180 lei, Schönfeld Samu és Schreiber Böske esk. gyűj. 232 lei, Schwartz Ernő és Darvas Ica esk. gyűj. 155 lei, Káhn N. és Goldring Nelly esk. gyűj. 90 lei, Rapaport Mihály és Rubinstein Cilly esk. gyűj. 75 lei, Weisz Andor és Fogl Jolán esk. gyűj. 90 lei, Zauberer József és Katz Juliska esk. gyűj. 100 lei, Gábel Izidor és Mezey Irén esk. gyűj. 243 lei, Márton Ferenc és Weisz Erzsébet esk. gyűj. 225 lei, Wallerstein Ferenc és Posner Böske esk. gyűj. 65 lei, Ungár Jakab és Bloksberg Lilla esk. gyűj. 140 lei. Mely adományokat halála köszöni az Elnökség.

* Vántarila legújabb kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Ára 80 lei.

Legjobb formáiú gyermekfotók és választékban
ENGEL LAJOSNÁL
Sas-passage, volt Enyveshát helyén

* 121 lei az új Wells regénye. „Tengeri Tündér” a címe. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

Női kabát és ruhaszövetek batizolt vásznak és bélésárak nagy választékban. Tisztviselők árendgéményben részesülnek.

Hajnal és Rózsa cégnél

* Felöltőt, vásznat, szövetet, harisnyát csak Flegmannál vásároljon.

* A Hegedüs Hirlapiroda Menetjegyi-iroda telefonszáma 488.

* Adakozás. Diósi Lajosné 100 lei, 50 lei, N. N. 20 lei küldött Bara Zsigmond részére, melyet halásan köszön a szegény szón.

Selyem fényű tuszor granadin függőzáró ágylertitőre Hajnal & Rózsa cégnél, Str. Jozsif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1. sz.

* A november 13-iki vonósnégyszor sora: 1. Grieg G-moll. op. 27. 2. T. kovsky D-dur op. 11. 3. Reger Es-dur 109. Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában kaphatók.

* 70 lei a „Die Dame” a Hegedüs Hirlapirodában.

Mokette, peluche caracule hencsertakarók és ásnitúrák óriási választékban **Leitner Mártonnál**

* Asszonyok kedvenc lapja a „Die Dame” megérkezett leszállított áron leírt megveheti a Hegedüs Hirlapirodában.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen jó apátimemetésén megjelentek, valamint részvételükkel fájdalomukat enyhítették, fogadjunk ezuton halás köszönetünket.

Kriszta család.

TÖZSDE

Bukarest, október 31. (Zárlat.)
Páris 885, London 1020, Newyork 21 ma 854, Zürich 4042, Wien 2942, Prága 62 luták: Font 1010, fr. frank 915, svájci 3 840, dinár 360, dollár 208, osztrák 29,5, r. 29, szokol 810.

Zürich, október 31. (Zárlat.)
Berlin 2514 egynegyed, Páris 2175, Milánó 2050, 15v750, Budapest 7270, Belgrád 920, Bu 247,5, Varsó 86, Bécs 7315.

Budapest, október 31. A budapesti ménytőzsdé továbbra is lanyha. Buza 366 232,5, takarmányárpa 280, sóárpa 350, 200, zab 255, tengeri 280, új tengeri 180.

A külföldi vasúti jegyeket minden szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzeti Hálókocsiársaság nagyvárad i (Hegedüs Hirlapiroda).

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután: Májusi muzsika, operajudonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 32.

Vasárnap este: Dolly, operettjudonság 2-szor. Sorozatszám 33.

Hétfő este: Dolly, operettjudonság 1-szer. Sorozatszám 34.

Kedd: Dolly, operettjudonság 3-szor. Sorozatszám 35.

Szerda este: Dolly, operettjudonság, 5 Bérleten kívül. Sorozatszám 36.

Csütörtök este: Dolly, operettjudonság 6-szor. Bérleten kívül. Sorozatszám 37.

Péntek este: Dolly, operettjudonság, 7 Bérleten kívül. Sorozatszám 38.

Szombat délután: Páros ruhás női, operajudonság, olcsó helyárakkal. Sorozatszám 39.

Szombat este: Román előadás.

Vasárnap délután: Postás fiú és a mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 40.

Vasárnap este: Dolly, operettjudonság 8-szor. Sorozatszám 41.

Hétfő este: Dolly, operettjudonság, 9 Sorozatszám 42.

Kedd este: Dolly, operettjudonság, 10 Sorozatszám 43.

Szerda délután: Dolly, operettjudonság 11-szer. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 44.

Szerda este: Román előadás.

A hét összes előadásaira a jegyeket vasárnap reggeltől kezdi árusítani a színház.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

Tóth
Jósef
Gimnázium.